

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Z vero v zmago pravice v nove borbe

Poročilo predsednika JSZ tov. Žumra na občnem zboru 12. junija 1938

V težak gospodarski in duhovni položaj je privedel svetovni kapitalizem Evropo po vojni dobi. Dočim se je kapital koncentriral v veliko moč, ker so ga gospodarski sloji z vedno večjimi dobički tako rekoč iztisnili iz prometa med delovnimi sloji, vidimo na drugi strani veliko pomanjkanje med delavstvom kakor tudi med malimi kmeti in obrtniki. Predvsem in neposredno je v tej gospodarski krizi delovnih slojev prizadeto delavstvo, ki nima za svoje preživljanje nobenega drugega dohodka kot plačilo za svoje težko dnevno delo. Ne plačuje se to delo človeka, da je s tem varovano njegovo pošteno preživljanje in njegovo dostojanstvo.

Marsikdo, ki ne pozna dejanskega položaja, se bo začudil ob teh razmerah, kako je to mogoče. Saj imamo vendar potrebno zaščito delavstva, potrebno oskrbo za vse slučaje brezposelnosti, bolezni i. t. d.

Toda kapitalistično gospodarstvo je zvedenilo tudi to zaščitno delavsko obrambo. Z odtegotenjem svojih prispevkov in marsikje tudi sicer odtrganim, pa pridržanim delavskim prispevkom je onemogočilo plodno delo tako bolniškemu zavarovanju, ki se tako rekoč bori za svoj obstanek. Resna skrb navdaja delavstvo, da se bo isto zgodilo tudi z novo ustanovljenim starostnim zavarovanjem. Prav tako trpi tudi delavska zaščitna zakonodaja, kateri neprestano združeni kapitalizem onemogoča plodno delo na njenem področju in po javnem mnenju jemlje potreben ugled vsem delavskim ustanovam.

Vsakdanja slika življenja nam nazorno kaže pogubne posledice krivičnega izrabljanja današnjega delavca.

V važnem času ima danes naša Jugoslovanska strokovna zveza svoj občni zbor. V času, ko kapitalizem najbolj procvita, se pripravlja, da napravi svoj generalni naskok na svobodo delavskih organizacij, da se tako iznebi najbolj nevarnega sovražnika v boju za popolno oblast.

Zato je nujno potrebno, da se iz meglenosti današnjega časa dvignemo visoko v čiste zračne plasti, kjer bomo videli svoj položaj in svoj cilj jasno, in nemoteno zastavili svoj korak v smeri, ki popolnoma ustreza tako delavski krščanski organizaciji kakor vsemu delavstvu.

JSZ je delavska organizacija. Kot taka ni ustanovljena od nikogar za delavstvo, da ga družijo, in ni vodena od kjer koli in koder koli po kakih posebnih namenih, ampak je ona prava delavska last. Delavstvo jo samo sestavlja, samo vzdržuje in samo vodi, da se v nji bori proti kapitalističnemu izkoriščanju za svoje pravice in vsakdanji kruh. Zato pa JSZ gleda vse pojave v družabnem življenju zgolj iz delavskega stališča in usmerja svoje korake tako, kakor je delavstvu v prid.

Naša JSZ je pa tudi krščanska delavska organizacija. V svojih načelih dobivamo nov pogon v svojem delu in novo vztrajnost v svoji doslednosti, prav tako pa tudi potrebni idealizem in vse notranje vrednote, ki so za borbo nujno potrebni. Saj je vendar boj s kapitalizmom za pravico človeka posebna dolžnost nas kristjanov. In prav zaradi premajhne aktivnosti v boju s kapitalizmom katoličani izgubljajo med delovnimi sloji. Zaradi premajhne udarnosti proti kapitalizmu delavstvo išče možnosti za dosego svojih pravic drugje, to je v drugih organizacijah izven katoliškega okvira.

S svojim doslednim delom za pravice delovnega človeka vrši JSZ svojo dolžnost tako iz delavskega kot krščanskega stališča v popolni meri. Vsak človek ima pravico do življenja, ki odgovarja človeku — ustvarjenemu po božji podobi. Prav nič nas ne moti v tem delu niti zaslepljenost ljudi meščansko kapitalistične miselnosti, niti ne podtikanje zavestnih nasprotnikov pozitivnega in ustvarjajočega delavskega gibanja, čeprav so na videz katoličani, v resnici pa dejanski pristaji modernega izkoriščajočega kapitalističnega gospodarstva. Po svoji notranjosti, vesti in srcu delamo prav in bomo na svoji poti vztrajali.

mi dobro vemo, kaj smo in kaj hočemo. Za dosego pravice se bomo po svojih krščanskih načelih borili neustrašeno naprej, pa naj bo to prav ali ne tistim, ki so pri našem delu prizadeti.

Kot dosledni krščanski delavci, ki nam je pravica delovnega človeka najvišji zakon, smo in po svojih načelih tudi moramo biti pripravljeni pomagati in sodelovati za dosego tega namena z vsakim poštenim in dobro mislečim človekom. V tem našem delu odločno za-

vračamo vsako podtikanje kake direktne ali duhovne zveze z brezverskim socializmom, ker nas v potrebno strokovno sodelovanje in gospodarske stvari delavstva tirajo dolžnosti sodelovanja po naših krščanskih načelih.

Važno vprašanje za naše delavsko gibanje je tudi sodelovanje z mednarodno krščansko strokovno zvezo. Ta je bila ustanovljena leta 1920. Njena ustanovitev je bila zaradi najožje povezanosti mednarodnega kapitala tudi nujno potrebna. To pa tudi zato, da postavi krščansko delavsko gibanje kot celoto proti mednarodno organiziranemu kapitalu. Saj se vsa važnejša socialno varstvena vprašanja rešujejo mednarodno. Po ustanovitvi mednarodnega urada dela v Ženevi je vprašanje delavskih mednarodnih organizacij samo ob sebi razumljivo in le na delavskih organizacijah v posameznih državah je, v koliko bodo mednarodne organizacije zastopane v tem važnem zavodu. Želimo le, da bi krščanska mednarodna strokovna zveza rastla in procvitala ter tako tudi v mednarodnem življenju uveljavila krščanska socialna načela. Zato smo z njo v najožji zvezi in bomo tudi ostali. Da je fašistična evropska miselnost usmerjena proti mednarodnim delavskim organizacijam, je popolnoma razumljivo. Moderni velekapitalizem si vendar drugega ne želi, kot onemogočanje svobodnega delavskega gibanja v posameznih državah kakor tudi na mednarodnem polju.

S tem smo prišli na najvažnejšo točko za delavstvo, in sicer na svobodno udejstvovanje delavskih strokovnih organizacij. Kot delavci in kot krščanski socialisti ne moremo razumeti novega gibanja v Evropi, ki gre za tem, da se onemogočijo svobodne delavske organizacije. — Vsak uvideven človek bo dobro poznal vrednost svobodnih delavskih organizacij. Saj je to edino možno poročstvo za miren razvoj v danes silno važnem delavskem gibanju. Odprava oziroma prepoved svobodnih delavskih organizacij je naravnost ovira zdravemu razvoju socialne politike v posameznih državah. Zato pa je danes naš klic vsem, ki jih mori težka usoda prihodnjih dni: Pustite svobodo delavskim organizacijam, svobodno organiziranje v mednarodnih delavskih organizacijah, svobodno soodločanje v delavskih ustanovah, pa je vpra-

šanje miru prihodnjih dni v socialnih odnosih rešeno.

Posebno vprašanje je tudi obstoj dveh katoliških organizacij. Hvala Bogu, da smo v tem vprašanju prav zadnji čas prišli do težko pričakovane rešitve. Danes je vsakomur, ki se je za to vprašanje zanimal in tudi objektivno presojal, ves razvoj popolnoma jasn. V Jugoslovanski strokovni zvezi živi duh njenega ustanovitelja dr. J. Kreka in obeh papeških socialnih okrožnic, to je duh živega dejavnega katoliškega udejstvovanja v javnem življenju. To je duh poštene in načelno v krščanstvu globoko zasidrane samobrambe delavstva proti nekrščanskemu kapitalizmu. To delavsko udejstvovanje pa mora biti v gospodarskih in političnih vprašanjih svobodno. Zato je za nas ta boj proti JSZ načelne važnosti in ne moremo pri njem prav ničesar popustiti. Kjer koli bo svobodno kršč. socialistično delavstvo sodelovalo v izvenverskih vprašanjih, bo prav povsod branilo delavsko, gospodarsko in moralno stran.

Pripravljeni smo v varstvo delovnega kmečkega, delavskega in obrtniškega stanu, to je tistih, ki si služijo s svojimi rokami ali pa s svojo izobrazbo vsakdanji kruh, sodelovati in storiti vse v skupno gospodarsko in moralno korist, toda le kot organizirana celota. Sodelovati hočemo z vsakim pravim in iskrenim zastopnikom delovnega ljudstva ter v korist delovnega ljudstva, nikakor pa nečemo sodelovati s takimi skupinami, ki so le v pripravo slučajnim političnim tvorbam in so le sredstvo za politične akcije. S tem branimo ugled in čast delavske skupnosti. Vsakdo, ki bo z delavstvom čutil in mu želel v resnici dobro, bo to dokazal s tem, da bo spoštoval in upošteval njegovo lastno organizacijo in njegovo skupnost. Po geslu »Vsakomur svoje« smo pripravljeni na sodelovanje tudi z drugimi delovnimi stanovi, za geslo »Najprej razbijanje in nato vladanje« smo pa nedostopni. V tem je demokracija vsakega zdravega narodnega gibanja, v tem je procvit vsakega naroda in države.

V povojni dobi je predvsem važno vprašanje strank in njihovega razmerja do stanovskih strokovnih organizacij. Stranka je skupina ljudi raznih stanov z istimi cilji glede političnega udejstvovanja s svetovno nazornega, socialnega in gospo-

darskega vidika. Strok. organizacija pa je skupnost ljudi istega statusu, ki po svoji organizacijski skupnosti branijo svoje gospodarske interese proti vsem, s katerimi se gospodarska vprašanja križajo. Če torej govorimo o delavski strokovni organizaciji ali prav posebej o JSZ, govorimo o organizaciji, ki ima nalogo braniti delavske koristi proti vsem, ki te delavske koristi ogrožajo. Ni pa njeno udejstvovanje omejeno zgolj na življenje v obratih, v tovarnah in delavnicah; to je veliko premalo. Delavska varstvena zakonodaja se ne omejuje zgolj na obrat, ampak posega tudi na socialno politično stran delavskega udejstvovanja. To so delavske zbornice, okrožni uradi, borze dela itd. Ta del političnega udejstvovanja je izključno socialnega značaja. Zato se delavske organizacije popolnoma upravičeno lastijo pravico soodločanja, da, celo odločanja o delu teh ustanov. Nevarnost namreč lahko nastane, da vsa socialna varstvena zakonodaja služi prav nasprotnemu namenu, ako se delavstvo na kakršen koli način odvaja od soodločanja. Zato je bila in bo JSZ odločno za to, da služi socialna zakonodaja delavstvu.

V razumljivo nasprotje pride JSZ z vsakomur, ki si izven svobodnih delavskih organizacij lasti pravico in vodstvo nad delavskimi socialnimi zavodi. Vprašanje razmerja delavskih sindikatov do političnih strank je na ta način povsem razumljivo. Načelno je stanovska organizacija nestrankska, to se pravi, da se kot celota ne more in ne sme opredeliti strankarsko politično zaradi tega, da lahko samostojno in nevezano, to je svobodno, brani delavske pravice. Razumljivo pa je, da je delavec kot poedinec, čeprav član strokovne organizacije, tudi lahko strankarsko opredeljen, seveda pa le tako, da tudi izven območja sindikata v taki skupnosti brani delavske koristi, pa naj bo to v občinah, pokrajinskih zastopih ali v državnem zboru. Nastane le nujno vprašanje stališča politične strankarske skupine do načelnih in socialno gospodarskih vprašanj, ki se tičejo delavstva in njegove borbe. To se pravi, čim bližje je udejstvovanje politične skupine socialno gospodarskim delavskim vprašanjem, tem bližje je delavstvo tej skupini. Najvažnejše pa je seveda danes razmerje politične skupine do svobodnih delavskih organizacij. Če je politična stranka demokratično organizirana in v celoti brez pridržka upošteva potrebe in težnje svobodnega sindikata za socialni napredek, je razumljivo, da bo taka stranka sama po sebi najožje lahko povezana s člani sindikata, ker bodo ti stranko podpirali v svojo lastno korist v vprašanjih, do katerih delo strokovnega organizacije ne dosega.

Vprašanje razmerja strankarsko političnega udejstvovanja do stanovskih strokovnih organizacij je velika rana zadnjih desetletij našega javnega življenja. To vprašanje razjeda odpornost in moč tudi drugih, nam svetovno nazorno nasprotnih delavskih organizacij, prav tako tudi druge delovne stanove, posebno kmečke in obrtniške. Povsod imamo sicer stanovske organizacije, tako delavske, kmečke in obrtniške, toda vse te so v rokah več ali manj strankarsko političnih ljudi, ki koristi posameznih stanov enačijo s svojimi strankarsko političnimi stremiljenji. Tako je po večini naše delovno ljudstvo razbito po raznih strankah in le preveč v

Naša borba za kruh

Poročilo strokovnega odseka

Z zadovoljstvom moremo ugotoviti, da se je delo naše JSZ vedno močnejše uveljavljalo v tarifnem gibanju in je tudi ta del naše sindikalne borbe visoko aktiven.

Naš pregled zato tudi ne potrebuje nikakega olepševanja, ker sam v sebi dovolj jasno dokazuje uspehe, ki jih je naše delo z razpoložljivim aparatom in v obstoječih razmerah moglo uveljaviti. Naglasiti je treba, da pri tarifnem gibanju vodijo najvažnejšo vlogo gospodarske razmere. Gospodarstvo je tako rekoč barometer v tarifnem gibanju. V času dobre gospodarske konjunktore je tarifno gibanje v ofenzivi, pri čemur se delavstvu zboljšava položaj. V času slabe gospodarske konjunktore pa je tarifno gibanje v defenzivi, stoji v obrambi proti poslabšanju delavskega položaja.

Od leta 1936. dalje se zaznamuje stalno zboljševanje v gospodarstvu. Vzporedno s tem so se dvigale tudi delavske plače, ki so se od leta 1936. do 1938. dvignile od 22,57 na 24,47 din zavarovane mezde pri OUZD. Ves ta dvig plač pa delavstvu ni niti najmanj izboljšal življenjskega standarda, ker so se od leta 1936. dalje mnogo bolj podražile življenjske potrebe. Zboljšanje plač ni doseglo niti 60% proti podražitvi življenjskih potrebščin in je delavstvo danes na slabšem, kakor je bilo v času gospodarske krize pred letom 1936.

Leta 1930. je znašala zavarovana plača 26,45 din in je bila to najvišja zavarovana plača po letu 1923. Povprečno pa je bilo zavarovanih leta 1930. 97.696 delavcev. Od leta 1930. do 1936. je zavarovana plača hitro padala in je padla od 26,46 na 22,40 din do polovice leta 1936. Od zadnje polovice leta 1936. do prve polovice leta 1938. je zavarovana plača porasla od 22,40 na 24,47, kar pomeni za 1,90 din več kot leta 1936. ali še vedno za 2 din pod stopnjo leta 1930. V mesecu aprilu 1938. je bilo zavarovanih pri OUZD 96.000 delavcev, v maju pa je bilo to število že znatno prekoračeno, s čemer je doseglo število zavarovanih stopnjo iz l. 1930., ko je bila gospodarska konjunktura na višku. Te ugotovitve jasno kažejo, da bi morala znašati danes zavarovana mezda našega delavstva vsaj toliko, kolikor je znašala leta 1930., ne da bi pri tem upoštevali podražitve življenjskih potrebščin. Pa še nekaj je treba ugotoviti, kar je za naše socialne in gospodarske razmere silno značilno. Kakor je iz gornjih števil razvidno, ni danes zaposlitev večja, kot je bila leta 1930. Statistično je ugotovljeno, da pride na področju naše Slovenije vsako leto 10.000 novih delovnih moči na delovni trg. To pomeni, da je od leta 1930. naraslo število delovnih moči za najmanj 70.000. Ti novi tisoči delovnih moči so potemtakem mogli najti zaposlitev le v toliko, v kolikor so se izpraznila mesta zaradi onemoglosti, smrti ali izseljevanja našega delavstva.

lastno škodo pripraga raznim političnim strankam.

Stranka mora služiti ljudstvu. Zato zahteva sedanji čas tako od kmeta, obrtnika, delavca in nameščena, da se predvsem briga za svoje stanovske koristi, katere naj varuje prav povsod po svojih svobodnih stanovskih organizacijah. Le toliko pa, kolikor bo stranka upoštevala njihove upravičene zahteve, v toliko naj uživa podporo od njih. Močne strokovne organizacije delovnih ljudi v bratovski medsebojni povezanosti za koristi posameznika in skupnosti so najboljše poročstvo za gospodarski dvig delovnega človeka, za zdrav razvoj in procvit slovenskega naroda, ki danes žal služi le domačemu in tujemu kapitalizmu. Zadovoljen posameznik, pa naj bo to delavec, kmet, obrtnik ali inteligent, tvori zadovoljno državno skupnost. Strah pred mednarodnim rovarjenjem ko-

To smo povedali le zato, da bomo lažje razumeli poročilo o našem strokovnem gibanju.

Tekstilna in pletilna industrija

V letu 1936. sklenjena kolektivna pogodba za tekstilno industrijo v Sloveniji je ostala še nadalje v veljavi. Vse naše delo v tekstilni industriji je bilo tudi v pretekli poslovni dobi usmerjeno za tem, da smo v posameznih podjetjih uveljavili že obstoječo kolektivno pogodbo, posebno glede plač. Še danes komaj polovica podjetij v tej stroki izvaja obstoječo pogodbo.

V tekstilni tovarni »Jugobruna« v Kranju smo z našim posredovanjem dosegli zboljšanje plač po obstoječi pogodbi, ki znašajo letno nad 180 tisoč din. Kljub temu pa so plače pri nekaterih še vedno pod v pogodbi določenimi.

V tovarni obvezil Kocjančič in drug na Viru smo kljub obstoječi kolektivni pogodbi, katero smo s tem podjetjem posebej sklenili v oktobru 1937, zvišali mezde za 10 do 20% in to deloma tudi na podlagi uredbe o minimalnih plačah. To zvišanje znaša letno okoli 50 tisoč din.

V tovarni »Stora« d. d. v št. Vidu in Gamelnah smo vodili več gibanj glede ureditve delovnega razmerja, zlasti pa zboljšanja plač. Pri vsem tem smo dosegli za delavstvo znatne zboljšave, s katerimi je delavstvo pridobilo letno pri plačah nad 50.000 din.

V škofjeloški predilnici d. d. smo se prav tako prizadevali urediti plače v razmerju z obstoječo pogodbo, kar nam je tudi delno uspelo in je delavstvo pri tem pridobilo okoli 25.000 din letnega pribojčka.

Tudi v tovarni platnenih izdelkov v Jaršah smo vodili akcijo za ureditev raznih pomanjkljivosti, v glavnem glede plač in akordnih postavk, in smo tudi tu zaključili naše prizadevanje z uspehom. Prav sedaj pa vodimo akcijo, da se še obstoječe pomanjkljivosti odpravijo.

Mnogo truda smo imeli tudi z ureditvijo plač v tovarni Ornik & Mitrovič v Otiškem vrhu. Z našim posredovanjem so se plačilne razmere znatno zboljšale, kljub temu pa še vedno niso v skladu z obstoječo pogodbo, ker se podjetje sklicuje na prešibko strokovno usposobljenost delavstva in ker obratne naprave niso v takem stanju, kakor bi bilo potrebno.

V tovarni pletenin Blau & Bartuš v Dolnji Lendavi smo vodili gibanje za sklenitev kolektivne pogodbe, katere pa zaenkrat nismo mogli uveljaviti. Kljub temu pa smo znatno izboljšali delovne in plačilne razmere zaposlenemu delavstvu. Pred našo intervencijo so znašale plače v tovarni od 9 do 11 din na dan, medtem ko je sedaj najnižja plača 16 din na dan. Delavstvo je pri tem pridobilo nad 30.000 din.

V »Jugobruni« v Kranju se je z uradno razpravo, ki je bila sklicana na na-

munizma ali kapitalizma bo tako sam odpadel.

Pravo smer, ki je tako v načelih kot v dolgoletni borbi položena v njeno bitnost, zastopa danes le JSZ. Povsod drugod ta smer udejstvovanja tli le v posameznikih, toda preden bo postala vodilo njihovih organizacij, po treba še mnogo boja, ki bo zahteval še veliko nesebičnega žrtvovanja in mnogo, mnogo idealizma.

To smer pravega demokratizma, svobodnega udejstvovanja in poštenega nesebičnega dela za moralni in gospodarski dvig tako delavstva kot slovenskega delovnega ljudstva sploh, bo JSZ zastopala tudi v naprej. Želimo le, da se tudi drugi stanovi približajo po tej poti nam, da si bomo bližji po mislih in dejanjih. Položaj našega slovenskega delovnega ljudstva, vsa njegova velika revščina nam to pot narekuje. Z dvignjenimi glavami, polni vere v zmago pravice, bomo tudi prihodnje leto korakali z novimi boji srečnejšim časom naproti.

šo pobudo, doseglo ponovno zboljšanje plač, pri čemur je delavstvo pridobilo okoli 24.000 din.

V tovarni »Stora« d. d. vodimo akcijo za zboljšanje plač delavstvu, ki je zaposleno pri izdelavi trakov, ker ta dela ne spadajo pod okvir kolektivne pogodbe. V tej tovarni se borimo tudi proti odpuščanju poročenih delavk.

Kovinska industrija

V jeklarni grofa Thurna v Guštanju je bila v avgustu 1937. sklenjena kolektivna pogodba. S to pogodbo je delavstvo zboljšalo svoje prejemke od 25 do 27 par na uro. Dalje so se zboljšale stanovanjske doklade in dosegli plačani dopusti. Akcijo sta vodili JSZ in SMRJ. Skupni letni pribojček za delavstvo znaša okoli 250.000 din.

V tovarni železa in železnih izdelkov »Titan« v Kamniku se je v drugi polovici leta 1937. vodila akcija za zboljšanje plač in se je doseglo 3% zvišanje, pri čemur je delavstvo pridobilo letno 80 do 90 tisoč din. Tudi to gibanje sta vodili skupno JSZ in SMRJ.

Pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah so bila v aprilu 1938. s posebnim dodatkom k obstoječi kolektivni pogodbi dosežena nekatera izboljšanja. Pri tej akciji so sodelovale JSZ in NSZ, podpisala pa je dodatek tudi ZZZ.

V podjetju za izdelovanje sekir in lopat Bratje Hočevar v Kamniku smo vodili akcijo za ureditev delovnega časa in zboljšanje plač. Predložili smo tudi delovno pogodbo, do katere sklenitve pa ni prišlo niti s posredovanjem oblasti. Vzrok je v tem, ker je podjetje majhno in še ti delavci niso enotni. Kljub temu smo pa uredili delovni čas in tudi zboljšali plače. Nekateri delavci so s podjetjem naredili posebne individualne pogodbe in so tako ostale delavce pustili na cedilu. Borili smo se pa v tem podjetju tudi zaradi odpustov in smo tudi tu uspeli.

Rudarska industrija

Organizirano rudarsko delavstvo pri Trboveljski premogokopni družbi se je v zadnjem poslovnem letu zelo živahno gibalo. Zaradi naraščajoče dragine je ponovno zahtevalo posebni nabavni prispevek. Prvega je doseglo v septembru 1937. in je znašal v celoti okoli 1 milijon 200 tisoč din. Drugi nabavni prispevek je bil dosežen pred božičem 1937. Podjetje je dalo delavstvu za okoli 350.000 din moke.

Meseca aprila 1938. je bil dosežen tretji nabavni prispevek, ki je znašal okoli 750.000 din. S 1. majem 1938. pa je stopila v veljavo nova kolektivna pogodba, s katero so se zboljšale kategorijske mezde od 1,50 do 2.— din in vse akordne postavke za 6%. S tem so rudarji dosegli novo zboljšanje v skupni vrednosti ca milijon din. Dne 10. septembra je nenadno izbruhnila v Trbovljah stavka zaradi krivičnega postopanja obratovodstva. Stavka je trajala 26 ur in je bila s posredovanjem organizacij ugodno zaključena.

V podjetju Črna-Kaolin v Črni nad Kamnikom so predložene zahteve za povišanje plač. V tem podjetju smo imeli precejšnje težkoče za uveljavljanje minimalnih plač delavkam. Banova uredba določa za ta dela 3 din na uro, podjetje pa je do zadnjega plačevalo le 2,50, sedaj pa plačuje 2,75 din.

Kemična industrija

V kemični tovarni Dr. A. Kansky v Podgradu smo delavstvu že pred uveljavljanjem minimalnih plač dosegli zboljšanje plač. Ko so stopile v veljavo minimalne mezde, je bilo treba to uveljaviti in je delavstvo pri tem doseglo še novo izboljšanje. Zaradi uveljavljanja minimalnih mezd pa je podjetje napovedalo odpust več delavkam. Nastal je spor, ki se je končal s 15 dnevno stavko, s katero je delavstvo tudi zmagovalo.

V tovarni lakov Ljudevit Marks v Domžalah smo sklenili pogodbo, s katero se je uredilo celotno delovno in plačilno razmerje in so se pri tem plače ponovno zboljšale za 5%.

V tovarni »Semperite« v Kranju so se delavkam v oddelku za izdelovanje gumijevih opank po našem prizadevanju zvišale plače za 25 par na uro in to v zvezi z uredbo o minimalnih mezdah.

Oglašujte v »Del. pravici«!

Lesna industrija

Ker se je v letu 1937. začela lesna industrija močno poživljati, je tudi delavstvo, ki je v času krize največ trpelo, začelo živahno gibanje za izboljšanje plač.

Tako smo vodili akcijo za obnovitev kolektivne pogodbe v 45 mizarskih obratih v št. Vidu, v katerih je bilo zaposlenih 150 pomočnikov. Ker so delodajalci po večini odklanjali podpis pogodbe, je delavstvo stopilo v stavko, ki je trajala nad 3 tedne. Delavstvo je v tej borbi doseglo, da je 5 večjih podjetij pristalo na plače, ki jih je določevala stara pogodba. Vsi delodajalci pa so podali izjavo, da so pripravljeni skleniti novo pogodbo pod pogojem, da se pogodba sklene za vso Slovenijo. Dokler pa ne pride do sklenitve take splošne pogodbe, so se obvezali plačevati plače, ki so veljale 27. 8. 1937. Akcija za kolektivno pogodbo, ki bi obsegala večino Slovenije, je v teku. Naša organizacija zbira podatke o položaju mizarskih pomočnikov za anketo, ki bo v kratkem sklicana.

V mizarskem podjetju Mizarska druga v Ljubljani vodimo akcijo za izboljšanje plač na podlagi obstoječe kolektivne pogodbe.

V tovarni upogojenega pohištva Remec & Co. na Duplici smo vodili več akcij za izboljšanje plač in smo dosegli več izboljšanj, tako pri urnih kot pri akordnih postavkah. Za nadaljnja izboljšanja se vodijo razgovori neposredno med podjetjem in zaupniki, ki potekajo ugodno za delavstvo.

Delavstvu parne žage Trobec Franc v Kozarju smo ponovno izboljšali plače. Nekaj delavcev je doseglo tudi deputatno kurivo. Pri tem gibanju je sodelovala tudi oblast, na katero smo se obrnili na podlagi člena 15. uredbe o poravnavi sporov.

V lesnem podjetju Feliks Stare v Preserjih pri Kamniku je bil sklenjen nov delovni dogovor, pri čemur so se zvišale plače od 25—50 par na uro. Podjetje je po tem sporazumu doletela nesreča, pri čemur je bilo tudi delavstvo zelo prizadeto. Večina delavstva je bila zaposlena pri obnovitvi tovarne, vendar pod slabšimi delovnimi pogoji. Letno zvišanje znaša okoli 90.000 din.

V lesnem podjetju Heinrichar Franc v Škofji Loki smo dosegli dvakratno izboljšanje delavskih plač. Celotno zvišanje znaša do 70 par na uro ali letno 30.000 din.

V lesni industriji Viktor Meden v Begunjah smo izposlovali zvišanje plač po 25 par na uro, kar znaša letno okoli 20.000 din. Pri tem gibanju je sodelovala tudi oblast na podlagi uredbe o poravnanju sporov.

V mizarskem obratu Franc Kregar v št. Vidu je bila sklenjena kolektivna pogodba, s katero se je delavstvo izboljšalo plača, kar znaša letno okoli 15 tisoč din. Poleg JSZ je sodelovala tudi ZLDJ.

Za delavstvo lesno industrijskega in gozdnega obrata Kamniške korporacije smo vodili več akcij za izboljšanje plač, ki so delno tudi uspeli. Pri vseh teh akcijah je sodelovala tudi oblast, na katero smo se obrnili na podlagi uredbe o poravnanju sporov. Delavstvu so se zvišale plače od 25 do 50 par na uro in uveljavile minimalne plače za delavce. S tem je delavstvo pridobilo letno nad 25.000 din.

V tovarni podpetnikov in drugih lesnih izdelkov v Rimskih toplicah smo vodili akcijo za zvišanje plač. To gibanje se je zaključilo s 16 dnevno stavko, s katero je delavstvo doseglo delno zvišanje plač, povprečno 35 par na temeljne urne mezde, kar bi znašalo letno 70.000 din.

Istočasno smo vodili akcijo za izboljšanje plač delavstvu tovarne za lesne izdelke v Jurkloštru. Tudi ta borba je bila zaključena s 16 dnevno stavko, pri čemur je delavstvo doseglo izboljšanje plač in nekatere ugodnosti, ki so znatno izboljšale eksistenčni položaj delavstva. Temeljne urne mezde so se zvišale za 30 do 40 par na uro, kar znaša letno okoli 40.000 din.

V lesnem podjetju Srečko Kobi v Borovnici so se po naši iniciativi zvišale urne mezde za 50 par na uro.

V lesnem podjetju Kobi Anton v Podpeči smo prav tako predložili zahteve za povišanje plač in je bil dosežen med zaupniki in podjetjem sporazum, pri čemur so se plače zvišale za 25 par na uro.

V lesnem podjetju Jelovšek Karel na Vrhniki smo vodili akcijo za izboljšanje plač, pri čemur je bila plača zvišana za 50 par, čeprav podjetje gospodarsko ne stoji dobro.

JSZ je napravila osnutek kolektivne pogodbe, s katero naj bi se uredilo celotno delovno in plačilno razmerje v gozdno žagarski industriji kakor tudi

v industriji lesno-galanterijskih predmetov. Ta pogodba je bila poslana vsem našim skupinam z naročilom, da jo preučijo in stavijo predloge. Kljub temu pa smo doslej predložili osnutek kolektivne pogodbe sledečim podjetjem: za delavstvo industrijskega in gozdnega obrata Kamniške korporacije, za delavstvo lesne industrije Srečko Kobi v Podpeči pri Preserjih, za delavstvo gozdno žagarske industrije veleposestva Ravniki v Planini pri Raketu. Na vidiku imamo še več drugih lesnih podjetij, za katera se vodijo priprave za predložitev kolektivne pogodbe.

Gradbena industrija

Po sklenitvi kolektivne pogodbe za stavbno gradbeno stroko spomladi leta 1937., pri kateri smo zelo aktivno sodelovali, je nastala potreba po ureditvi plačilnih razmer tudi za delavstvo zasebnih kamnolomov. Po prizadevanju organizacij, podpisnic kolektivne pogodbe za gradbeno stroko, se je v mesecu avgustu dosegel sporazum tudi za delavstvo kamnolomov, tako da se je kolektivna pogodba uveljavila tudi za kamnolome in se je določila za to delavstvo za 25 p. višja urna mezda, kakor je veljala za delavstvo v gradbeni stroki.

V oktobru 1937. so se predstavniki gradbenih podjetij s predstavniki organizacij pogajali o novi kolektivni pogodbi. Ti razgovori so se v presledkih nadaljevali do konca prve polovice maja 1938., ko je bila sklenjena nova kolektivna pogodba za gradbeno delavstvo. Z novo pogodbo so se zvišale mezde za 25 par na uro. Ta pogodba pa ne velja za vso dravsko banovino, temveč samo za ozemlje bivše ljubljanske oblasti. Za štajersko se vodijo pogajanja posebej in je verjetno, da bo tudi tu pogodba uveljavljena. JSZ je pri vseh teh številnih pogajanjih sodelovala in k uspešnemu zaključku tega gibanja znatno pripomogla.

Z našim prizadevanjem so bile delavstvu pri regulaciji Save in Kamniške Bistrice znatno izboljšane plače. Plače so se zvišale od 25 do 75 par na uro. Ta povišek znaša okoli 80.000 din.

V kamnolomu državnih železnic na Verdu smo izposlovali delavstvu znatno povišanje plač. Delavci, ki jih je okoli 60, so prejeli 25—50 parni povišek in znaša celotno izboljšanje letno 180.000 din. Za to delavstvo smo izposlovali tudi, da je ostalo zavarovano pri OUZD in smo jim s tem ohranili pravico do brezposelnih podpor pri Borzi dela.

Delavstvu pri gradnji ceste Vransko-Šmartno ob Dreti smo izposlovali zvišanje plač 50 par na uro, kar znaša letno okrog 45.000 din.

V kamnolomu apnenice Birola v Zgodju pri Kresnicah smo za enkrat uveljavili le minimalne mezde, ker je ta kamnolom ostal izven obsega kol. pogodbe za kamnolomce. Delavstvo je pri tem doseglo 15—40 par povišanja urnih mezd.

Delavstvu pri regulaciji Mure v Apačah smo uveljavili minimalne mezde. Zadeva, s katero se pečajo tudi oblasti na podlagi uredbe o poravnanju sporov, še ni docela rešena, pač pa v toliko, da je banska uprava izdala odlok, s katerim se priznava delavstvu urna mezda 2,75 din.

Za delavstvo državnih kamnolomov smo dosegli ponovno zvišanje, in to najmanj po 25 par na uro.

Industrija gradbenega materiala

V letu 1937. smo pripravili in predložili kolektivno pogodbo za opekarsko delavstvo v dravski banovini. Z delodajalske strani se je sicer izjavila načelna pripravljenost za sklenitev take pogodbe, vendar pa kljub našemu prizadevanju ni prišlo do sklenitve pogodbe.

Kljub temu smo v mesecu maju zaključili prvo mezdno gibanje delavstva Združenih opekarn v Ljubljani, pri čemur so se zboljšale plače za 50 par na uro. Delavstvo je s tem pridobilo nad 100.000 din. Borba za to zvišanje je bila zelo težka in se je zaključila šele s poldnevno stavko.

Za delavstvo TPD v Zagorju je bila meseca aprila leta 1938. sklenjena nova kolektivna pogodba, ki je stopila v veljavo 1. maja. Iniciativo za to akcijo je dala JSZ, sodelovala je pa tudi ZRJ. Delavstvo je z novo pogodbo zvišalo kategorijske plače za 2 din. Na novo pa je pridobilo stanovanjske doklade in nekatere druge deputatne datjave.

Prav tako je bila sklenjena nova kolektivna pogodba za delavstvo cemen-

tarne TPD v Trbovljah. Tudi to delavstvo je pridobilo 1,50—2 din na kategorijske plače in si zboljšalo deputatne datjave. Tudi pri tej akciji jo poleg JSZ sodelovala ZRJ. Delavstvo cementarne in apnenice pa je bilo deležno tudi vseh nabavnih prispevkov v višini, kakor je bilo določeno za rudarsko delavstvo TPD.

Akcija s strani JSZ za sklenitev kolektivne pogodbe v opekarski industriji se nadaljuje. Obenem pa vodimo gibanje za izboljšanje plač v posameznih opekarnah, in to v opekarni Emona na Brdu pri Ljubljani ter v opekarni Pavlin & Šraj v Radomljah. V ormoški opekarni smo za enkrat mogli uveljaviti samo minimalne mezde, ki jih je podjetje izplačalo tudi za nazaj.

Oblačilna industrija

V tovarni »Šešir« d.d. v Škofji Loki smo vodili akcijo za izboljšanje plač in za ureditev nekaterih vprašanj iz delovnega razmerja. Zaradi okolnosti, ki vladajo v tem podjetju, smo dosegli le 10—15 par urnega poviška. Ostala sporna vprašanja so se uredila v prid delavstvu.

V tovarni klobukov in slamnikov »Universal« v Domžalah smo vodili akcijo za izboljšanje plač delavstvu v oddelku za izdelovanje tulcev, kjer smo tudi delno uspeli.

Za delavstvo konfekcijskega oddelka trgovskega podjetja Dobovičnik v Celju smo z našim posredovanjem dosegli nekatera izboljšanja plač na podlagi uredbe o minimalnih mezdah.

V čevljarstvu podjetju Ješe v Trzinu smo imeli mnogo truda za priznanje organizacije. Podjetje je namreč odpovedalo delo 30 delavcem, ko je zvedelo, da so se organizirali. Te odpuste smo preprečili, razen dveh, ki sta bila pozneje odpuščena. Tudi pri tem smo se morali poslužiti posredovanja oblasti na podlagi uredbe o poravnanju sporov.

Zaradi zastarelosti kolektivne pogodbe tovarne »Šešir« d.d. v Škofji Loki smo predložili podjetju novo kolektivno pogodbo, za katero se vrše razprave in je predvideno, da bo prišlo do sklenitve pogodbe, pri čemur bo delavstvo doseglo tudi novo izboljšanje plač.

Prav tako je tudi v teku akcija za sklenitev kolektivne pogodbe za delavstvo tovarne klobukov in slamnikov v Domžalah, kjer pogodba doslej še ni obstajala.

Pripravi smo tudi osnutek kolektivne pogodbe za čevljarstvo pomočnike v Zireh, ki bo obsegala več tamkajšnjih čevljarstevskih podjetij. Pri tej akciji sodeluje tudi NSZ. Prav tako je tudi v teku akcija za sklenitev kolektivne pogodbe za delavstvo usnjarskih podjetij v Ljutomeru.

Živilska stroka

V zdravilišču Slatina-Radenci smo sklenili novo kolektivno pogodbo, s katero so se zboljšali delovni in plačilni pogoji. Z novo pogodbo je natančno urejeno delovno razmerje in je delavstvo tudi s te strani znatno izboljšalo svoj položaj.

V podjetju Ribič in sin, mlin žaga in oljarna v Cezanjevcih pri Ljutomeru, smo sklenili delovni dogovor, s ka-

terim so se zboljšale plače in uredilo delovno razmerje v prilog delavcev.

V več mlinških obratih v okraju Dolnja Lendava teče akcija za sklenitev kolektivne pogodbe. Ker je to prizadevanje naloženo na odpor delodajalcev, je nastal spor, katerega bomo reševali s posredovanjem oblasti na podlagi zadevne uredbe.

Papirna industrija

V Združenih papirnicah je bilo odpovedano z malo izjemo celotnemu delavstvu. Znana je taktika Združenih papirnic, s katero hoče držati delavstvo v stalni negotovosti in ga tako moralno kot organizatorično oslabiliti za borbo proti krivicam in proti poslabšanju delovnih pogojev. Z odločnimi ukrepi smo odpovedi preprečili in se niso več ponovile. Z ustanovitvijo papirniškega kartela (Centropapir) je nastal v Vevčah zastoj v delu, ker so si papirnice medsebojno razdelile kvantum izdelkov in določile enotne cene papirju. V Vevčah so se ustavili papirni stroji in uvedlo se je praznovanje šihov. Proti takemu reševanju gospodarskih interesov papirne industrije smo odločno nastopili in zahtevali plačilo za izgubljeni zaslužek.

V papirni tovarni Bonač na Količevem smo reševali razne sporne zadeve glede delovnega razmerja in smo pri tem več ali manj ugodno uspeli. Posebno pereče postaja za delavstvo dejstvo, da se pri sprejemanju in odpuščenju delavstva ne ozirajo na socialno stran delavstva, ker hočejo s tem organizacijo pri delavstvu diskreditirati.

Razna gibanja

Za delavstvo mestne občine v Kranju smo sklenili kolektivno pogodbo, ki ureja delovno in plačilno razmerje. Delavstvo je s to pogodbo znatno pridobilo pri plačah in doseglo tudi plačane dopuste.

Za delavstvo Kranjskih dežel, elektrarn smo začeli akcijo za izboljšanje plač. Gibanje pa je imelo doslej le delni uspeh. Vodstvo elektrarn je pristalo, da daje 1½ plač za višje starostno zavarovanje delavstva.

Viničarji

Pri urejanju delovnih in plačilnih pogojev viničarjev na podlagi obstoječega viničarskega reda smo po svojih močeh sodelovali pri 56 razpravah oz. viničarskih komisijah, pri katerih se je dosegel za viničarje uspeh v celotnem znesku nad 115.000 din.

Zaključek

Centrala je s svojimi strokovnimi tajniki izvršila v zadnji poslovni dobi nad 1000 osebnih in pismenih intervencij, od teh največ pri Borzi dela v zadevi brezposelnih podpor, dalje pri Inspekciji dela, Delavski zbornici, pri OUZD, pri banski upravi ter vseh drugih ustanovah in podjetjih. Intervencije smo večidel ugodno rešili.

V gornjem pregledu so le glavni obrisi našega strokovnega dela. Skupni finančni uspeh tega našega dela znaša samo tam, kjer smo se gibanj sami udeleževali, nad 3 milijone din za poslovno leto 1937-38.

Seja krščanske strok. internacionale

V dneh 31. maja in 1. junija tega leta se je vršila v Ženevi na sedežu Mednarodnega urada dela deseta delovna seja odbora Mednarodne zveze kršč. strok. organizacij.

Odbor je v glavnem razpravljal o vprašanjih, ki so na dnevnem redu letošnjega zasedanja Mednarodnega urada za delo. Tovariš H. Ameling iz Nizozemske je poročal o obrtni izobrazbi in vajenskem vprašanju. Gaston Tessier iz Francije pa je podal poročilo o skrajšanju delovnega časa in razložil tudi predloge odbora, katere bo v tem pogledu predložil zasedanju mednarodnega urada za delo, ko bo o tem vprašanju razpravljalo. Ferdinand Brussel iz Nizozemske je podal zanimivo poročilo o stališču transportne internacionale o vprašanju delovnega časa poklicnih soferjev. Dalje je bilo na dnevnem redu tudi poročilo o delu internacionale, katerega je podal generalni tajnik zveze tov. Serrarens. Sledilo je finančno poročilo, katerega je podal blagajnik H. Ameling. Ob zaključku je bil govor o vprašanju zastopstva delavk v odboru Mednarodne zveze kršč. strok. organizacij.

Ob zaključku zasedanja je odbor izrazil svoje obžalovanje, da bo ravnatelj Mednarodnega urada dela Harold

Butler odstopil s tega mesta, kar bo v veliko škodo uradu, ker je bil to mož, ki je v vsakem primeru znal pravilno presoditi položaj in je pravilno ocenil tudi delo naše mednarodne strokovne organizacije.

Shodi in sestanki

Radomlje. Sestanek naše opekarske skupine bo v nedeljo 19. junija ob 8 dopoldne v gostilni Marincel v Dobu pri Domžalah.

Črna pri Kamniku. Sestanek naše skupine se vrši v nedeljo 19. junija ob 2 popoldne v prostorih Ivana Osolnika v Črni.

Begunje pri Cerknici. Sestanek naše skupine se vrši v nedeljo 26. junija ob 8 dopoldne v gasilskem domu v Begunjah.

Kranj. Sestanek vseh treh strokovnih skupin bo v nedeljo 19. junija ob 9 dopoldne v Delavskem domu.

Z združništvom se bomo mogli delavci osamosvojiti. Zato pristopajmo k našim zadrugam, posebno k Prvi delavski hranilnici in Delavski tiskarni.

Naša organizacijska stavba

Poročilo upravnega odseka JSZ

Reorganizacija JSZ

Lani smo ob obnem zboru podali poročilo o izvedbi reorganizacije JSZ. Strokovne skupine smo porazdelili po strokah in organizirali strokovne zveze. Vzporedno s tem pa je bilo potrebno izvršiti tudi reorganizacijo notranjega dela v JSZ. Takoj po obnem zboru je načelstvo razdelilo delo v dva odseka: strokovnega in upravnega. Referent strokovnega odseka je postal tov. Lombardo, upravnega odseka pa tov. Rozman. S tem je bila dana potrebna osnova, da se je začelo s smotrnim delom za izvedbo notranje reorganizacije JSZ.

Poslovanje krajevnih skupin JSZ

Da si ustvarimo enoten način vodstva krajevnih skupin in omogočimo posebno mlajšim funkcionarjem krajevnih skupin, da bodo pravilno vodili tako poslovno kot organizatorično krajevnih skupin, smo izdali brošuro »Poslovanje krajevnih skupin JSZ«. Knjižica je izšla v 2000 izvodih. Prejele so jo vse skupine. Potrebno bi bilo, da bi jo imel vsak funkcionar in zaupnik naše organizacije.

Tečaji za upravno poslovanje in obratne zaupnike

Ker v brošuri ni bilo mogoče vsega razložiti, smo organizirali tečaje za upravno poslovanje, ki so se vršili na Jesenicah, v Kamniku, Trbovljah, Škofji Loki, Kranju, Ljubljani, Celju, na Otiškem vrhu in v Mariboru. Teh tečajev se je udeležilo nad 300 odbornikov in zaupnikov krajevnih skupin.

Prav tako so bili v tem letu izvedeni tečaji za delavske obratne zaupnike, ki so bili izvoljeni na kandidatih listah JSZ. Ti tečaji so se vršili v Kranju, Kamniku, Celju, Mariboru, na Jesenicah in v Ljubljani. Udeležba je bila povsod zelo zadovoljiva. Potrebno bi bilo, da bi se taki tečaji prirejali vsako leto. Sposobni obratni zaupniki so v veliko oporo delavski strokovni organizaciji.

Vzgoja dobrih in sposobnih funkcionarjev po krajevnih skupinah je za naše gibanje velike važnosti. Naše delo bo dobilo pravo vrednost in pomen šele tedaj, ko bodo posamezni funkcionarji ne samo izvoljeni, marveč tudi dejansko vršili svoje naloge.

Organizacijski zaupniki

Poleg vzgoje dobrih in sposobnih skupinskih odbornikov se je JSZ prizadevala, da bi vse skupine postavile za svoje podrobno agitacijsko in organizatorično delo tudi organizacijske zaupnike. Nekatere skupine so to že naredile. Za ostale pa je potrebno, da čimprej organizirajo zaupniški aparat. Strokovna organizacija je organizacija podrobnega dela, tega pa bodo naši tovariši zmogli le, če bodo za to zadostni poučeni in pripravljeni. To delo mora biti tudi dobro in smotno razdeljeno in zahteva veliko požrtvovalnosti. Čim več bo tedaj tovarišev in tovarišic, ki bodo to delo vršili, tem močnejši bomo in tem več se bo lahko naredilo za posameznike in celoto.

Shodi in sestanki

Živahnost dela krajevnih skupin, plačilnic in zvez dokazujejo številni shodi in sestanki. Tako smo v centrali v letu 1937. zaznamovali okrog 300 sestankov, veliko pa so jih imele skupine same in jih centrala nima v pregledu. Računamo, da je bilo vsako nedeljo 8 do 10 sestankov in shodov. Občni zbori strokovnih skupin so se letos izvršili v razmeroma zelo kratkem času. Prav tako so razen redkih izjem vse skupine že sporočile centrali in oblasti sezname novega odbora. Tudi v tem pogledu je letos nastopil prepotreben red.

Članstvo

JSZ sestavlja poleg 5 zvez še 66 strokovnih skupin in 22 plačilnic, skupno 93 edinic.

Razvoj članstva je bil v primeri z lanskim letom takle:

	1. V. 1937	1. V. 1938	+	-
Skupine	6.257	6.292	35	
zveze	1.651	1.137		514
skupaj	7.908	7.429		479

Izpadek pri zvezah je nastal zaradi tega, ker smo iz seznama izločili »Kraščansko delavsko mladino«, ki je postala samostojna delavska kulturna organizacija. Pri zvezah ni porasta, tudi pri skupinah je porast neznamen.

V letu 1937. je pristopilo v zvezo 1966 članov. Ker pa člani, ki več mesecev zaostajajo s plačevanjem članarine, izločimo, tu porast ni viden. To poslovno leto ne zaznamujemo kakega večjega porasta, pač pa smo v pogledu organizacije in razdelitve dela ne samo v centrali, ampak tudi po skupinah dosegli lepe uspehe.

Stanje članstva strokovnih zvez in samostojnih zvez je v primerjavi z lanskim letom sledeče:

Strokovne zveze	1. V. 1937	1. V. 1938	+	-
Kovinarji	919	896		123
Rudarji	423	427	4	
Papirničarji	564	525		39
Oblačilci	404	456	52	
Kemični del.	77	90	13	
Tekstilci	927	746		163
Gradb. in opek.	752	974	222	
Lesni del.	876	748		128
Živilci	142	149	7	
Splošno del.	1173	1265	90	
Skupaj	6257	6292	388	353

Samostojne zveze	1. V. 1937	1. V. 1938
Tobačne ukokojenke	479	479
Nameščenci	100	102
Zveza vdov in sirot	16	16
Str. zveza viničarjev	210	210
Poselska zveza	350	350
Krašč. del. mladina	522	—
Skupaj	1651	1137

Članarina

V letu 1937. smo izkazali po krajevnih skupinah (brez zvez) na podlagi kartoteke povprečno mesečno 5375 članov. Če to članstvo porazdelimo na moške, ženske in brezposelne oz. bolne, ki plačujejo mesečno članarino po 10, 9 in 2 din, dobimo, da bi imeli povprečno plačati:

po 10 din 3437 članov = 34.370 din
po 9 din 1638 članice = 14.742 din
po 2 din 300 brezposel. = 600 din
Skupno torej 49.712 din na mesec ali 596.544 din na leto.

Prejeli pa smo povprečno na mesec 27.731.50 din, kar je dalo v celem letu 331.778.— din (62,5%) in nam je tedaj izpadlo oziroma je bilo neplačane članarine 21.980.50 din, skupaj celo leto 264.766.— din (37,5%).

Pri tem so vzete v primerjavo samo strokovne skupine in plačilnice brez zvez. Zveze se namreč vodijo in upravljajo same, zato je njih članarina nižja. V letu 1937. so plačale na članskih prispevkih centrali 8.459.— din in se tako s članarino skupin in plačilnic z zneskom 313.778.— din zviša skupni dohodek na članarini na 340.190.— din, tako da je znašal dohodek na članarini v letu 1937. nekaj nad 60% v primeri s članstvom, izkazanim v kartoteki.

Na posamezne strokovne zveze pri tem odpade članarina v teje izmeri:

SZ kovinarjev	63.563.—
SZ rudarjev	35.196.—
SZ papirničarjev	40.753.—
SZ oblačil. delavstva	30.944.—
SZ kem. delavstva	4.698.—
SZ tekstil. delavstva	70.255.—
SZ gradb. in opek. del.	31.661.—
SZ lesnih delavcev	44.754.—
SZ živilcev	5.191.—
Splošne skupine	6.763.—
Skupaj	331.778.—
Zveze	8.459.—
Skupaj	340.237.—

Zanimiv je tudi pregled, kako smo v teku zadnjih let prejeli članarino.

Leta 1929.	din 166.720.—
" 1930.	" 188.194.—
" 1931.	" 170.536.—
" 1932.	" 127.409.—
" 1933.	" 117.507.—
" 1934.	" 136.665.—
" 1935.	" 199.333.— ali 67,44%
" 1936.	" 340.787.— ali 61,26%
" 1937.	" 340.237.— ali 58,3 %

Vzrok, da je znesek oziroma odstotek pobrane članarine v letu 1937. enak po-

brani članarini v letu 1936., ni v tem, da bi skupine ne vršile svoje dolžnosti, pač pa je to nasledek mezdnih gibanj, katera so bila tudi v letu 1937. precej znatna, deloma pa sega ta stvar še nazaj v tekstilno stavko iz leta 1936. Zaradi stavke v Vevčah je bil lani dotok članarine od te skupine nižji za 10.000 dinarjev. V tekstilni stroki pri dveh večjih skupinah za 30.000 dinarjev in prav tako tudi pri nekaterih manjših skupinah, katere so bile v mezdni gibanjih in za ta čas niso obračunale članarine.

Da znesek pobrane članarine zaradi teh mezdni gibanj ni nižji, je pripisati temu, ker smo ravnoesje vzdržali z ustanavljanjem novih krajevnih skupin. Če bi ne bilo navedenih mezdni gibanj, bi znesek pobrane članarine znatno presegal vsa vplačila zadnjih let. Mislim, da te številke dovolj jasno kažejo, kolike važnosti je za organizacijo dobro izvedeno in razdeljeno delo, kakor tudi ekspeditivnost in delavnost naših krajevnih skupin.

Tečaji so nam na primer pokazali, da je po krajevnih skupinah glede poslovanja treba še marsikaj popraviti, izpopolniti in poenostaviti. Čas je dragocen. Treba je stremeti za tem, da se vsako delo opravi kolikor mogoče dobro, vendar pa z majhnim trudom in zamudo časa.

Izpopolnitev dela v krajevnih skupinah

Zato je centrala poleg drugega uvedla za vse skupine namesto članskih knjig člansko kartoteko. Kartotečni sistem bo blagajnike v veliki meri razbremenil z delom, prav tako pa tudi centralo. Poleg tega bo važno tudi to, da bo kartoteka imela kontrolne kartone in bo tako mogoče ne samo v centrali, marveč tudi pri skupini imeti vsak čas točen pregled o plačani članarini. S tem hočemo doseči, da bodo blagajniki bolj skrbeli in se zanimali za to, da bodo vsi člani imeli redno poravnani svoj prispevek. To kartoteko so nekatere skupine že prejele. Da je pa niso še vse, je vzrok v tem, ker smo v centrali stalno preobremenjeni z drugim, bolj nujnim delom.

Plačevanje članarine v mesecu januarju leta 1938. je pokazalo nasproti povprečju v mesecih za leto 1937. znatno izboljšanje. Tako je v mesecu januarju 1938. plačalo članarino 78% članstva skupin JSZ in je znašal izpadek na članarini samo 22%. V prihodnje mora biti to še boljše. Pri tem bodo posebno važni kontrolni kartoni, ker bo blagajnik lahko takoj ugotovil, kakšen odstotek ima v tekočem mesecu neplačane članarine in bo vse potrebno ukrenil, da se bo ta položaj v skupini čim prej popravil.

Poslovne revizije

Predzadnja širša seja JSZ je osvojila predlog centralnega blagajnika, da se po vseh krajevnih skupinah izvrše poslovne revizije. Revizije so bile sedaj po naših krajevnih skupinah precej redke, to pa zato, ker člani nadzorstva zaradi svoje poklicne zaposlenosti teh revizij ne morejo vršiti. Centrala pa je bila preobložena s strokovnim delom. Z reorganizacijo dela v centrali se je pristopilo tudi k temu delu. Iz revizijskih poročil, v kolikor so nam do sedaj na razpolago, je razvidno, da so bile nujno potrebne. Marsikje je bilo poslovanje silno pomanjkljivo in površno. Pri tem je tudi glavni vzrok, da skupine niso vršile svojih obveznosti ne nasproti svojemu članstvu in ne nasproti centrali. Poleg dobrega strokovnega dela je namreč potrebno, da je tudi poslovanje pri krajevni skupini v redu. Kjer tega ni, tam se tudi uspehi strokovnega dela, to je mezdnih akcij, hitro pozabijo in nimajo nobene prave opore, na katero bi se strokovno delo dovolj temeljito naslonilo.

Zveze z internacionalo

Sodelovanje z našo matico »Mednarodno zvezo krščanskih strokovnih organizacij« v Utrechtu je bilo zelo živahno in prijateljsko. Za letos v marcu nam je bil napovedan obisk generalnega tajnika tov. Serrarensa. Žal se zaradi položaja, ki je nastal v zadnjem času v srednji Evropi, ni izvršil.

Naši mednarodni strokovni zvezi smo za kongres, ki se je vršil lani v sep-

tembru v Parizu, poslali kratko poročilo o našem delu. To poročilo je tudi priobčeno v knjigi, katero je zveza izdala o poteku in rezultatih tega kongresa.

Naše sodelovanje pa je tudi zelo živahno s strokovnimi internacionalami. Tako smo »Mednarodni strokovni zvezi rudarjev« v Bruslju preskrbeli razne statistične podatke o naši rudarski proizvodnji. Prav tako smo pa tudi v stalnih stikih z »Mednarodno strokovno zvezo kovinarjev« v Utrechtu. Tudi ta nam je obljubila, da obišče naše kovinarje njen tajnik tov. Welie, vendar je prav zaradi istih razmer kakor za tov. Serrarensa ta obisk odložen za pozneje. Stalne pismene stike vzdržujemo tudi s »Strokovno zvezo tovarniškega in transportnega delavstva« v Haagu na Holandskem, h kateri so priključeni naši papirničarji.

Stiki in sodelovanje s Hrvati

Kolikor je potrebno in razmeram časa mogoče, vzdržujemo tudi stike z »Radničkim strokovnim savezom« v Zagrebu. Od časa do časa se izvrši tudi kakšen obisk, kjer se izmenjajo misli in očrta nadaljnje delo. Tako sta bila pred kratkim v Zagrebu tovariša Zumer in Fajfar, kjer je bil govor o še bolj tesni povezanosti med našo JSZ in hrvaškimi strokovnimi organizacijami.

Delavski koledarček

Lani je JSZ prvič izdala delavski koledarček. Prej ga je izdajala Delavska založba. Na tem sicer ni nobene spremembe, pač pa je pripomniti, da bo za bodoče treba pri razprodaji več aktivnosti in agilnosti. Pri nekaterih skupinah bodo urgence za plačilo koledarčkov skoraj dražje kakor so koledarčki vredni. Pa ne samo to, z nepotrebnimi opomini se nam ovira delo in dela tudi stroške. Razumljivo je, da pri tem trpi delo, katerega je v centrali vedno več kot preveč. Organizacija razprodaje takih stvari spada v delo organizacijskih zaupnikov.

Članski znak

Lani smo na splošno željo članstva uvedli znak, da moremo tako tudi vidno manifestirati našo pripadnost JSZ. Velik del članstva si je znak že nabavil. Potrebno pa je, da si ga nabavi vsak član. Predvsem je želeli, da skupine račune za znake čimprej poravnajo, ker ima centrala že itak mnogo denarja založenega v raznih knjigah in publikacijah in nam to hudo ovira našo likvidnost.

Naše prireditve

Zunanje prireditve so bile lani v večjem obsegu na Jesenicah in v Kamniku. Skupini sta ob tej priliki razvili svoja prapora. Prireditvi sta bili lepi manifestaciji naše miselnosti ter sta tudi glede udeležbe dosegli svoj učinek. Vršilo se je tudi več taborov, tako pri Sv. Urhu pri Dobrunjah, na Govcavi, pri Sv. Joštu, v St. Janžu pri Dravogradu. Vsi ti tabori so bili številno obiskani in so v javnosti mogočno odjeknili.

Okrožni sestanki

Da bi dobili čim ožje stike s funkcionarji naših krajevnih skupin, smo organizirali tudi okrožne sestanke. Obnesli pa so se edino v kamniškem okraju, kjer jih skupine sklicujejo same. V drugih krajih se niso vršili v toliki meri. Vzrok je v tem, da smo v centrali prezaposleni in ne zmoremo vsega, kar smo si zaželeli. Vendar bo potrebno, da bi se tudi zamisel kolikor mogoče izvajala.

Podporni skladi

Nekatere skupine so pristopile tudi k uvedbi podpornih fondov. Druge jih imajo že več let. Tiste, ki so podporne fondе že pred leti ustanovile, imajo danes precej sredstev in se jim ni bati mezdni gibanj. Želeli je, da bi podporne fondе uvedle vse skupine. To je namreč edino orožje, s katerim bi mogli pomagati delavcem v primeru mezdni gibanj, če gredo ta tako daleč, da je treba braniti svoje pravice celo s stavko. Ako nam toliko mezdni gibanj ne uspe ali jih zaključujemo z malenkostnimi pridobitvami, je velik vzrok v tem, da nimamo potrebnih sredstev,

Občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze

Po letu trdega in napornega dela so se zbrali 12. junija v Ljubljani zastopniki organiziranega krščansko socialističnega delavstva.

Od 227 upravičenih delegatov, katerih vsak je zastopal vsaj 30 delavcev, se je občnega zbora udeležilo 169. Poleg zastopnikov vseh naših skupin in zvez se je občnega zbora udeležilo tudi več prijateljev našega gibanja iz vrst inteligentov, med njimi tudi univerzitetni profesor dr. Andrej Gosar in odvetnik dr. Aleš Stanovnik.

Umrli borcev

Po otvoritvi zbora se je predsednik tov. Srečko Žumer spomnil na prvi vrsti pokojnega nadškofa dr. Jegliča. V spomin nam je poklical njegovo skrb za JSZ in močno obrambo ki smo jo imeli v velikem škofu krščansko socialistični delavci. Spomnili smo se našega ustanovitelja dr. J. E. Kreka, katerega dvajsetletnice smrti smo se spominjali lanski jesen, ter vseh borcev za delavske pravice, ki so zadnje leto padli sredi delavske borbe.

Naša borba za kruh

Delegati so prejeli tiskana poročila o strokovnem in upravnem delu organizacije. Zaradi tega so ta poročila odpadla, namesto njih pa so se oglasili delavci iz vseh strok ter povedali svoje misli in mnenje.

Kovinarski položaj je z močnimi besedami orisal predsednik strokovne zveze kovinarjev tov. Pukšič z Jesenic. Navajal je težko delo organizacije pri KID, v Kamniku in drugod.

O rudarjih je govoril tov. Diacci iz Hude jame. Za vse uspehe, ki so jih rudarji zadnje leto dosegli, se zahvaljuje svoji organizaciji.

Težave in skrbri tekstilnega delavstva je pokazal tov. Ciril Škofic iz Jarš, ki je obenem predsednik strokovne zveze tekstilnega delavstva. Tekstilno delavstvo se mora pripraviti na novo borbo. Zato se mora v celoti organizirati. To je največja naloga JSZ.

Tov. Borc z Duplice je poudaril, da je JSZ prav v lesni stroki dosegla zadnje leto največje uspehe. Čaka nas pa še velika naloga: kolektivna pogodba za lesno stroko v vsej Sloveniji.

V imenu oblačilnega delavstva je poudaril tovariš iz Škofje Loke, da se morajo oblačilci za vse svoje uspehe zahvaliti le svoji organiziranosti.

Tov. Martin Kores iz Maribora je pokazal na položaj živilskega delavstva. Na tem polju je JSZ dosegla že lepe uspehe posebno na štajerskem, je pa tu še mnogo polja za delo.

Nameščence je zastopal predsednik Lojze Hartman. Pozdravil je občni zbor in odločno poudaril tesno povezanost delavstva in nameščenstva. Tov. Žumer se mu je zahvalil za prizadevanje, da je to stališče prodrlo tudi na kongresu nameščenske internacionale v Antwerpenu.

s katerimi bi mogli delavcem materialno pomagati. Ako bi bila ta pomoč tu, bi se delavstvo oziroma njegovi predstavniki laže borili za malo večji kos kruha.

»Delavska pravica«

Naklada »Delavske pravice« gre točasno nad 7 tisoč izvodov.

Od časa do časa nam razmeroma dobro uspejo inseratne akcije. Tako smo izdali »Delavsko pravico« za novo leto na 16, za veliko noč pa na 8 straneh. Čas bi že bil, da bi naša »Delavska pravica« izšla vsaj enkrat na mesec na 8 straneh. To bi bilo mogoče na ta način, da bi ne samo ob raznih prilikah, marveč redno skrbele skupine za inserate. Ako bi nam vsaka skupina mesečno poslala vsaj po enega, bi bilo v tem pogledu že mnogo narejenega. Tu se odpira za vsakega tovariša in tovarišico hvaležno področje dela.

Zaključek

Iz vsega tega poročila je razvidno, kako velike važnosti je za nas dobro in smotrno organizirano poslovno in organizatorično delo. Nobenega trenutka ne smemo zamuditi in vsako priliko porabiti za to, da delamo na vseh popriških za našo svobodno in neodvisno »Jugoslovansko strokovno zvezo« in s tem za socialni in gospodarski dvig vsega slovenskega delavstva.

V imenu delavstva kemične stroke je povedal tov. Anton Toman iz Ljubljane, da je prav v tej stroki izrabljanje delavstva največje. JSZ naj še v prihodnje temu delavstvu posveča posebno skrb.

O razmerah med gradbenim delavstvom se je tov. Borc predvsem pritožil nad teroriziranjem, ki ga počenja jo nekateri socialisti nad našimi tovariši. Tudi tu naj velja popolna svoboda organiziranja.

Zastopnik skupine čevljarjev iz Žirov je pokazal na prizadevanje čevljarkega delavstva ter poudaril zahtevo, da se praznujejo vsi zapovedani cerkveni prazniki.

Tov. Pavšič iz Vevč je pokazal na težek boj papirničarjev, ki se je začel posebno z ustanovitvijo papirniškega kartela.

Zastopnica strokovnega društva tob. upokojecev in upokojenk je pokazala na žalosten položaj upokojecev ter izrazila zahtevo, da se uredi pokojnine sorazmerno s plačili aktivnega tobačnega delavstva. Prosi JSZ, naj v tem pogledu še nadalje pomaga.

Žalostno viničarsko vprašanje nam je razložil tov. Mir iz Ljutomer. Položaj viničarjev je popolnoma nevzdržen. Sila je na vrhu. To dokazuje tudi dejstvo, da je viničarsko delavstvo danes pripravljeno tudi na stavke.

Poleg teh zastopnikov posameznih strok se je oglasilo še več tovarišev, tako zastopnik stavbinskega delavstva iz Kranja, zastopnik kamnolomcev, lesnih delavcev iz Jurkloštra itd. Tovariš Jože Jurač iz Celja je poudaril veličansko delo JSZ v zadnjem letu, kjer je popolnoma opravičila svoj obstoj. To dokazuje nad 60 pogajanj, ki jih je vodila in nad 3 mil. din letno, ki jih je JSZ za delavstvo pridobila.

Upravni tajnik Jože Rozman je za zaključek razprave o strokovnem in upravnem delu še posebno poudaril potrebnost pridobivanja novega članstva, izpolnitev notranjega poslovanja organizacije ter finančno osamosvojevanje strokovnih skupin.

Za tem je podal tov. blagajnik Velkovrh še tole

blagajniško poročilo:

Na splošno razmotrivanje denarnega gospodarstva JSZ moramo reči, da smo lahko zadovoljni. Denarja nam sicer ni nikdar ostajalo, a brez njega tudi nismo bili. Tekoče račune smo poravnali vse sproti. Gledalo se je vedno na to, da nismo prevzeli nobenih obveznosti, katerih bi ne mogli tudi izpolniti. Tako gospodarstvo je gotovo pravilno.

Naši uslužbenci so prejeli plače redno. Dajatve za njih bolniško in pokojninsko zavarovanje so se nakazovale sproti.

Celoten promet v letu 1937. je znašal 2.403.715,36 din, nasprotno pa v l. 1936. 2.546.885,58 din.

Da boste razumeli, da kljub vsemu gospodarstvo ni bilo lahko, navajamo nekaj števil, ki se bistveno razlikujejo nasproti letu 1936.

Plače uslužbencev so znašale l. 1936 110.750 din, leta 1937. 126.540 din; prispevki za socialno zavarovanje l. 1936. 21.279 din, leta 1937. 29.645,50 din; stroški za ekspozičuro v Mariboru l. 1936. 7.603 din, leta 1937. 10.448,75 din; skupine so prejele na odbitkih leta 1936. 21.829,37 din, leta 1937. 20.699, din; za fondse smo izplačali leta 1936. 9.716 din, leta 1937. 16.473 din.

Dolžniki. Z raznimi dolžniki smo tudi zmanjšali račune. Za JSZ je bilo to nujno potrebno.

Leta 1936. so znašali dolgovi raznih dolžnikov JSZ 24.508,12 din, leta 1937. pa 21.070,69 din.

Skupine sedaj polagajo več pozornosti rednemu obračunavanju in poravnavanju dolžnih zneskov. Saj edino v tem je naša skupna rešitev, ako bomo na zunan in znotraj imeli čim več reda, čim več zdravega poslovanja. Prepričani smo, da bo poročilo za tekoče leto še ugodnejše, kajti naša centrala vrši prepotrebne poslovne revizije po vseh njenih skupinah in se uspehi le teh že vidno kažejo.

Za zgled in posnemanje navajam tudi letos sledeče naše skupine, katere so dosegle s plačevanjem članarine nad 90 odstotkov in zaslužijo njih člani in prav posebno še blagajniki najboljše priznanje na občnem zboru. Te skupine so: Domžale oblačilni, Homec, Je-

zersko, Količevo, Ljubljana (Zmaj), Podgrad, Sorica, Stahovica, Škofja Loka (oblačilni), Št. Vid (tekstilni), Vir, Zagorje, Šenčur in Medvode.

Po nekaterih pojasnilih, ki so jih želeli delegati, se je tov. Žumer zahvalil tov. blagajniku za njegovo vestno in požrtvovalno delo pri voditvi blagajniških poslov.

Na vrsto je prišlo

poročilo predsednika

ki ga prinašamo na prvi strani. Pazljivo smo poslušali skrbne in pretehtane besede tov. predsednika Žumra, potem pa se je razvila živahna razprava.

Trdna pot

Starosta tov. Jože Gostinčar, ki so ga zborovalci navdušeno pozdravili in ki se je kljub boleznim udeležil občnega zbora, je krepko poudaril pravo pot, ki jo je očitno tov. predsednik. Naša ideja se mora razširiti na vse stanove. Prav danes, na 44. obletnico rojstva našega gibanja, smo še vedno trdno na poti, ki nam jo je začrtal dr. J. E. Krek. Nobene sile ni, ki bi nas mogla od te poti odvrniti.

Skupno s svetovnim delavstvom

Tov. Metod Hočevnar iz Celja poudarja, da kljub novim naukom, ki jih slišimo in beremo, pričakujemo rešitve delavskega vprašanja le od enotne borbe z vsem delavstvom po svetu. Svoje udeležbe pri internacionalni organizaciji zato ne bomo le ohranili, ampak še bolj utrdili. Roko v roki z vsem krščanskim delavstvom sveta gremo v boj!

Svoboda duha

Tov. Pukšič z Jesenic ugotavlja,

Delavci pa moramo skrbno varovati svobodo duha, iz katere izhaja vsa naša borba. Naš delavski duh mora prodrati v vse delovno ljudstvo in ga napraviti svobodoljubnega in borbena.

Svoboda organizacije

Tov. Martin Kores odločno izpoveduje našo trdno odločenost, da se bomo borili za svobodno organiziranje, ki je pogoj za zdrav razvoj delavskega stanu. Odklanjamo vse nasprotnne poskuse in zahtevamo pravico odločanja v vseh delavskih zadevah in ustanovah. Kdor bi poskušal kaj drugega, si bo opekeli prste.

Složno z vsem delavstvom

Tov. Tine Sever iz Škofje Loke je pokazal na vzroke, ki silijo vse delavstvo k enotnemu nastopu. Da obvarujemo delavstvo pred požrešnostjo velikega kapitala, smo pripravljene sodelovati z vsem poštenim in zavednim delavstvom. Pri borbi za kruh morajo stopiti v ozadje vse razlike med delovnim ljudstvom.

Za rešitev naroda

Tov. Tone Fajfar iz Ljubljane pokaže žalostno sliko, kako težek socialni položaj sili ljudi, da obupujejo nad lastnim narodom

Strokovne organizacije delajo za gospodarsko trdnost našega naroda. Gospodarska trdnost pa pomeni tudi narodno trdnost in odpornost. Zato odločno pozivamo vso javnost in oblast, da je dolžna podpirati delo strokovnih organizacij.

Rast iz vere

Zastopnik žirovske skupine poudarja, da raste vse naše socialno udejstvovanje iz žive krščanske vere. Tu zajemamo moč za naše napore. Poglobimo v sebi še bolj krščansko miselnost in molimo tudi za duhovščino, da spozna pravilnost naše poti.

Glasniki naše misli

Tov. Diacci iz Hude jame poseže v važno vprašanje, vzgojo delavskih voditeljev. Te si moramo delavci vzgojiti iz svojih vrst. Širijo naj našo misel med vsem delovnim ljudstvom in postanejo elita delavskega gibanja.

Socialne ustanove — naša last

Tov. Mrak z Jesenic izrazi odločno delavsko zahtevo, naj delavske ustanove postanejo resnična delavska last. Zahtevamo uvedbo demokracije v vse naše ustanove in ne bomo mirovali, dokler tega ne dosežemo.

Klic

Tov. Mir, zastopnik viničarske zoeze iz Ljutomer, opisuje težki položaj viničarjev.

Njihovo življenjsko vprašanje je, da se jim dvignejo plače, da dobijo socialna zavarovanja itd. —

Prosijo za pomoč Delavsko zbornico, JSZ

Delavska izobrazba

Tov. Stanko Kovač iz Celja razgrne pred nami vso gnilobo

Pojdimo na delo, širimo naše časopise in revije! Slovenska kultura mora postati človečnostna kultura delovnega ljudstva. Iztrebimo gnilobo iz našega ljudstva in vsadimo vanj zdravo in resilno miselnost, ki naj prerodi naš narod!

Poročilo nadzorstva

Tov. Nagode je v imenu nadzorstva nato podal nadzorstveno poročilo in predlagal dosedanjemu načelnstvu razrešnico s pohvalo, ki jo je občni zbor soglasno sprejel.

Ugotovitve in sklepi

Tov. Rozman je potem prebral izjavo o ugotovitvah in sklepih občnega zbora JSZ, ki je bila z navdušenim odobravanjem sprejeta. Priobčujemo jo na 2. strani »Pravice«.

Volitve

Občni zbor je soglasno izvolil nov odbor in nadzorstvo, kakor ga je predlagala širša seja načelnstva JSZ z dne 11. junija.

Novi odbor (ki se je 13. junija konstituiral) je razdeljen takole:

Načelnstvo: Predsednik: Žumer Srečko, I. podpredsednik: Gostinčar Jože, II. podpredsednik: Koprivec Matic, blagajnik: Velkovrh Franc, gospodar: Nagode Ivan, odborniki: Toman Anton, Fajfar Tone, Štiblj Gašper.

Namestniki: Škofic Ciril, Pukšič Alojzij, Konič Stanko, Zorman Rudolf, Diacci Alojzij, Pangeršič Ivan, Zajdela Marija, Jurač Joško.

Nadzorstvo: Noč Jakob, Vodnjov Peter, Šuštaršič Angela, Avbelj Franc, Dobovišek Mihael, Nagode Leopold.

Zaključek

Zastopnika skupin iz Zagorja in Škofje Loke sta pozvala zborovalce, da organizirajo čim večjo udeležbo svojih skupin pri blagoslovitvi naših praprorov. Tov. Jože Jurač je za konec občnega zbora še krepko pozval vse zborovalce na delo za našo JSZ in celotno delavstvo.

Letošnji občni zbor je bil izmed vseh doslej najlepši. Poročila in razpravljanje so dokazala, da je krščansko socialistično delavstvo danes duhovno svobodno, da je odločno in požrtvovalno ter ga med njim vlada zavednost, ki je nobena sila ne bo mogla uničiti.

Novice z Brda

Poročil se je naš agilni član Janko Zdešar z gđ. Francko Dolenc iz ugledne krščanske družine. Člani in članice mu žele v novem stanu mnogo sreče in zdravja.

Izlet. Tajnik skupine poziva vse člane in članice, ki so namenjeni na izlet v Žiri dne 26. junija, da se mu prijavijo vsaj do 18. junija. Poznejših prijav ne bomo mogli upoštevati. Vožnja z avtobusom stane 20 din. Zbirališče bo ob pol 6 zjutraj pred gostilno Margon na Brdu. Odhod točno ob 6. V Žirih bomo imeli skupni sestanek, potem pa prosto zabavo. Pozivamo člane in članice, da z lepim obnašanjem dokažejo našo delavsko zavednost.

Blagajnik poziva vse člane in članice, da v najkrajšem času poravnajo zaostalo članarino.

Delo Mednarodnega urada dela

Preteklo leto sta bili dve, za Mednarodni urad dela važni zasedanja. Prvo se je vršilo na poziv predsednika Združenih držav v Washingtonu v mesecu aprilu 1937. To je bilo tridelno tehnično zasedanje (zastopniki vlad, delodajalcev in delojemalcev) za tekstilno industrijo. Na njem je sodelovalo 26 držav članic MUD, razen tega je poslala opazovalca tudi Nemčija, ki je izstopila iz Mednarodnega urada dela. Prvič se je tu poskusilo, da bi se na široki osnovi razpravljalo o gospodarskih in socialnih razmerah v neki posebni industriji svetovnega pomena. Ta poskus je imel zadovoljiv uspeh in njegovi nasledki so se pokazali na 23. zasedanju konference dela, ki se je vršilo v juniju 1937. Na tem zasedanju je bil sprejet načrt konvencije o štiri-deseturnem delovnem tednu v tekstilni industriji.

Razširjenje 40 urnika na tekstilno industrijo, ki po vsem svetu zaposluje 14 milijonov delavcev, pomeni napredek v delu Mednarodnega urada dela za skrajšanje delovnega časa.

Omenjeno zasedanje MUD je bilo obenem tudi najbolje obiskano zasedanje, odkar MUD obstaja. Zastopanih je bilo 53 držav članic s 175 rednimi delegati (vlad, podjetnikov in delavcev) in 256 tehničnimi svetovalci, skupno torej s 431 zastopniki. Na tem zasedanju se je spet v prvi vrsti obravnavalo o skrajšanju delovnega časa. Razpravljali so o uvedbi 40 urnika v tekstilni, kemični in tiskarski industriji. Načrt mednarodne konvencije o 40 urniku v tekstilni industriji je bil izglasovan s potrebno dvotretjinsko večino, ostala dva načrta, za kemično in grafično industrijo, sta sicer dobila večino glasov, ne pa dvotretjinske večine, kolikor je potrebno za izglasovanje. Obenem pa je bil sprejet predlog, da predloži MUD konferenci dela v letu 1938. načrt za skrajšanje delovnega časa v vseh indu-

strijah. V načelu je ta sklep odmikanje od dosedanjega mišljenja, da bi se 40 urnik polagoma uvajal v razne industrijske stroke ter je poskus, da bi prišlo do splošne konvencije o 40 urnem delovnem tednu. Zasedanje MUD v letu 1938. bo moralo torej o tem sklepati.

Mednarodna konferenca dela je leta 1937. poleg 40 urnika za tekstilno industrijo sprejela še dve konvenciji o najnižji dobi starosti za sprejem na delo v industrijskih in neindustrijskih podjetjih. S tema konvencijama je po višana doba starosti (z malimi izjemami za nekatere dežele) od 14. na 15. leto. Poleg te je konferenca sprejela tudi konvencijo o varstvu pred nesrečami v stavbni industriji s 4 zadevnimi predpisi ter z navodili za preprečitev nesreč pri stavbnih delih nad zemljo. Važno bi bilo omeniti tudi razpravljanje o mednarodnem sodelovanju pri izvrševanju javnih del kot sredstva v borbi proti krizi. Glede tega so bila soglasno sprejeta vsa priporočila.

Vprašanje izseljevanja oz. preseljevanja je prišlo leta 1937. spet v ospredje ter se je MUD z njim vsestransko bavil. To je znamenje popuščanja gospodarske krize, ker je ta v zadnjih letih povzročila vpeljavo raznih ukrepov, ki so omejevali svobodo preseljevanja ter tudi onemogočale razpravljanje o tem vprašanju po mednarodnem načrtu. Na podlagi sklepa konference ameriških držav članic MUD v Santiagu (Čile), je Mednarodni urad dela pripravil konferenco izvedencev, ki se je vršila februarja t.l. v Ženevi. Letos se bo konferenca dela bavila tudi z vprašanjem sklepanja mednarodnih pogodb o nabiranju, posredovanju in pogojih dela delavcev, ki se selijo iz države v državo.

Razen tega vprašanja in že omenjenega skrajšanja delovnega časa bo na dnevnem redu konference dela v letu 1938. še vprašanje strokovne izobrazbe in izučevanja učencev, ureditev pogodb o delu domačinov v kolonijah, ureditev delovnega časa in dopustov delavcev pri cestnem prometu ter mednarodno izenačevanje statistik plač in dela.

Glede ratifikacij konvencij je bil v letu 1937. tudi dosežen napredek. — Skupno je bilo registriranih 35 novih ratifikacij, tako da je teh sedaj skupno 767.

Načrtno znanstveno delo je MUD nadaljeval tudi v preteklem letu. Razen rednega letnega poročila in razprav o vprašanjih, ki se razpravljajo na konferencah dela, je MUD izdal še razprave o razvoju kolektivnih pogodb, o statistiki tujecev po svetu, o ocenjevanju onemoglosti za presojo v delavskem zavarovanju, o vprašanju dela v Indokini, o tekstilni industriji itd. Ta razprava je bila predložena tekstilni konferenci v Washingtonu v dveh obširnih poročilih. Razen tega izdaja MUD tudi svoje redne publikacije.

Glede zvez MUD s članicami-državami, je treba posebno poudariti, da sta tekstilna konferenca v Washingto-

nu in zasedanje v Santiagu pred dvema leti veliko doprinesla k ugledu MUD v Združenih državah in na vsej ameriški celini. Vlade čedalje bolj zahtevajo od MUD razna poročila in nasvete. Tudi dežele, kjer se je industrija začela v zadnjih desetletjih razvijati, prav tako prosijo Mednarodni urad dela za pomoč pri uvajanju socialno-politične zakonodaje.

Poleg zasedanj upravnega sveta in odbora MUD naj omenimo še zase-

danje upravnega sveta, ki se je na vabilo češkoslovaške vlade vršilo meseca oktobra v Pragi, ter posvetovalne inspektorjeve dela, ki se je vršilo na vabilo avstrijske vlade v maju na Dunaju. Direktor MUD H. B. Butler je lani odšel na veliko potovanje v Holandsko in Britansko Indijo ter v Egipt zaradi poživljenja čim tesnejšega sodelovanja s temi deželami.

Vse to delo Mednarodnega urada dela dokazuje njegov velikanski in splošen pomen, obenem pa kaže, da obstaja v vprašanju izenačevanja delovnih pogojev razpoloženje za sporazum v vseh delih sveta.

Vprašanje poklicnih šoferjev

Poklicni šoferji so danes kljub svoji kvalifikaciji slabo plačani, pa tudi sicer njihova vprašanja niso prav nič urejena.

Strokovna internacionala transportnega delavstva v Haagu na Holandskem — v kateri so vključeni tudi poklicni šoferji — je zato začela večjo akcijo za varstvo šoferjev in je predložila vsa ta vprašanja Mednarodnemu uradu dela, ki naj jih pretresa v letu 1939.

Ker so ta vprašanja zelo važna, pri našamo v izvlečku te predloge:

Delovni pogoji poklicnih šoferjev so zelo neurejeni. Službeno razmerje je rahlo, plača nizka — zato pa pogosto podaljšani delovni čas, s čimer je domače družinsko življenje skoraj onemogočeno.

Mednarodna zveza krščanskih tovarniških in transportnih strok je zato sprožila že leta 1926. gibanje, ki je postavilo sledeče zahteve na konferenci v Amsterdamu:

Mednarodni urad dela v Ženevi naj se zavzame za varstvo šoferjev posebno glede naslednjega: a) pri nastopu službe naj se sklene službena pogodba, kjer naj se določi, kako in koliko časa bo šofer zaposlen in kakšno plačo bo dobival; b) šofer naj bo plačan tudi v primeru bolezni; c) dela naj se dnevno 8 ur ali tedensko 48 ur; d) določi naj se en prost dan v tednu (36 ur); e) 14 dnevni dopust po 6 mesečni službi, ki naj se raztegne po 20 letih na 5 tednov; f) odpovedni rok naj bo šesttedenski v četrtletju; g) po 2 urni neprestani vožnji primeren počitek; h) pokojninsko zavarovanje šoferjev.

Konferenca naroča načelstvu zveze, da se potrudijo pri tehničnem odboru Zveze narodov za ceste, da se bodo upoštevale naslednje zahteve šoferjev:

1. Ureditve signalnih naprav na avtomobilih spredaj in zadaj ter osvetlitev ponoči. 2. Način izogibanja v mednarodnem prometu naj se natančno določi. 3. Namestitve signalov na železniških križiščih. 4. Za nevarna mesta naj se vzamejo švicarske oznake. 5. Na plaščih koles naj bodo vstavljene priprave proti drsenju. 6. Ustanove naj se državne šole za šoferje. 7. S predpisi naj se določijo teoretični in praktični izpiti za šoferje. 8. Najnižja starost za šoferje je 21 let. 9. Lastnik mora zavarovati šoferja in voz. 10. Avto naj ima avtomatično napustitev. 11. Za

sedeže na tovornih avtomobilih naj se predpiše, da so primerno opremljeni in zavarovani proti dežju in vetru. 12. Tudi na priklopnih vozovih naj bodo sedeži podloženi, na peresih in zavarovani.

Naša mednarodna organizacija je od tedaj stalno zastopana pri stalnem odboru za mednarodni promet. Sodelovala je pri naslednjih vprašanjih:

1. Obdavčenje zamejnih avtomobilov. 2. Ureditve prometa. 3. Prometna sredstva v službi Zveze narodov v krizah. 4. Pomožno osebje na cestah. 5. Potni listi in dokumenti. 6. Triptiki. 7. Mednarodni promet s tovornimi avtomobili. 8. Pretekanje na cestah. 9. Določila iz leta 1935.

Leta 1934. je bila v Ženevi mednarodna konferenca za promet, na kateri je sodelovalo 25 držav. Konferenca je obravnavala:

1. Dogovor o postopku s tovornimi avtomobili. 2. Dogovor o poenotenju prometnih predpisov. 3. Dogovor glede carinjenja in razveljavljanja izgubljenih triptikov. 4. Dogovor o obdavčenju tujih vozil.

Od takrat je večina teh zahtev že bila uveljavljena.

Seja v januarju 1937 je pretresala zahteve iz leta 1926. in ugotovila, koliko je že izpolnjenega in za kaj se mora še boriti. Izvesti je treba še naslednje naloge:

1. Delovna pogodba mora varovati šoferja glede delovnega časa in zaslužka. 2. Minimalna starost za poklicne šoferje naj bo najmanj 18 let, za avtobuse in tovorna vozila pa 21 let. 3. Normalni delovni čas 8 ur dnevno ali 48 ur tedensko. Določi naj se tudi maksimum nadurnega dela. 4. Dnevni počitek vsaj 12 ur. Enkratni tedenski počitek vsaj 36 ur predvsem za tovrstne avtomobile, če mogoče tudi za osebna vozila. 5. Plačan dopust po 1 letu zaposlitve vsaj 6 dni; dopust naj se podaljšuje s službenimi leti. 6. Pravice na pokojnino, in sicer že po 5 letih službe; pri predčasni prekinitvi službenega razmerja naj se zagotovi primerna odškodnina.

Mednarodni urad dela naj se potrudijo urediti avtomobilski promet v mestih. — Ta vprašanja bo zveza spravila na dnevni red konference Mednarodnega urada dela v letu 1938.

Poklicna posvetovalnica

V službenem listu kr. banske uprave od 14. maja tega leta je izšla odredba, s katero se ustanavlja pri banski upravi dravske banovine »Banovinska poklicna svetovalnica in posredovalnica«. Namen in naloga te poklicne svetovalnice in posredovalnice bo:

Ugotavljanje, če imajo osebe, ki prosijo za zadevno mnenje oziroma nasvet, potrebne telesne in duševne sposobnosti, prikladen značaj in nagnjenje ter gospodarsko možnost

1. za obiskovanje zaželenih strok, šole; 2. za vstop kot vajenec v obrtniški, gostinski in trgovski poklic, kot vajenec ali pomožni delavec v industrijo;

3. za obiskovanje ostalih šol in vstop v ostale poklice; nadalje skrb za smotno in racionalnejšo porazdelitev obrtniškega, gostinskega, trgovskega in industrijskega naraščaja v posamezne stroke s posredovanjem pri starših in delodajalcih, pri katerih je treba upoštevati posebne želje in sposobnosti vajencev samih. Mnenja poklicne svetovalnice pa so neobvezna.

Lojze Hartman:

Na 7. mednarodni kongres krščanskih nameščencev

Nadaljnja pot me vodi preko rajha. Prelepa Bavarska za vsako kmečko oko. Vsa zelena od pašnikov in gozdov. Za oko prekrasna lahna valovitost zemlje, ki nudi kmečkemu prebivalstvu zaslužek. Nikakih vasi, le kmetije z enonadstropnimi hišami in gospodarskimi poslopji se vrstijo po holmcih. Za čuda malo orne zemlje, toliko da je za dom. Saj se živina in mlečni izdelki bolje vnovečujejo, žita pa se dobi vagon za najmanjši stroj. Še kolonij bi bilo treba, da se ne bi toliko denarja zmetalo za surovine.

Vedno bolj se odmika proti jugu venec visokih alpskih grebenov, čim bolj se bližamo Münchenu. Zavozimo v predmestja, električno omrežje železnice se širi in zgoščuje, še dva kolodvora, preden obstanemo na glavnem, ki je ves rdeč od neštevilnih zastav. Hitler se je prejšnji večer vračal iz Rima. Ravno toliko, da še ujamem zvezo na brzovlak proti Frankfurtu. Pa se zopet prikažejo velikanski napis ob progi: Hofbräu, Pschorrbräu itd., da človek res vso slino zgubi. Pravijo, da je münchensko pivo vse kaj drugega kakor naše.

Ko se ločimo od številnih prog, se obrnemo proti severu. Še vedno in še dolgo ista pokrajinska slika Bavarske. Novi sopotniki, ki so na zunaj vsi do dolgočasnosti inficirani. Če že niso v uniformah, pa skušajo ta nedostatek popraviti s tem, da si naideje čim več znakov. Ali je res vse tako enotno in enodušno?

Sedem nasproti starejšemu gospodu, ki je brez znaka. Razgovor se začne o zvezah vlakov, o ciljih potovanja, o krajih, ki se vrstijo. Zelo je prijeten, kar je treba priznati na splošno veliki večini Nemcev. Opozarja me že vnaprej na zanimivosti in lepote, ki bi bile vredne fotografskih posnetkov. Prepotoval je gotovo že vso Evropo in tudi Jugoslavijo precej pozna. Ne more prehvaliti, kako se pri nas poceni živi in kakšno bogastvo hrani naša zemlja. Sam preide na politična vprašanja, sprva rahlo izraža dvome o uspešnosti nemškega zadržanja, ko pa vidi, da mu tudi z znaki okrašena sohravljana v kupeju ne ugovarjata, postane razgovor čisto odkrit. Kako prijetno sem bil presenečen, ko sem videl, da še niso dali vsi Nemci

Kot rečeno, je bil to dan po Hitlerjevi vrnitvi iz Italije. Vedeli so povedati, kako zlovoljen je bil ta pri sprejemu v Münchenu in zanimalo jih je, ali so naši časopisi kaj pisali o nekem velikem darilu, ki naj bi ga Hitler izročil Mussoliniju.

Pri Ingolstadt pridemo na Donavo, ki tu še nič ne kaže značaja veletoke. Pokrajina postane dolgočasnejša, vozimo se ob velikih kamnolomih na svetu edinstvenega kamna, ki ga rabijo v posebne kemične namene. Prečkamo veliko avtomobilsko cesto, komaj še ujamem na aparat grad, ki pravijo, da je najlepši v Evropi in torej tudi najbrž na svetu, pa smo v Würzburgu, kjer izstopi moja družba. Gospod brez znaka se še nekaj minut zadrži in pravi: »Najhujše je, verjemite, ker naši ljudje tako malo pogledajo preko svojih mej, tako da sploh ne občutijo razlike

. Prirčno sva si stisnila roke.

Še nekaj ur vožnje in izstopim v Frankfurt ob Meni, dasi sem sprva nameraval izstopiti šele v Kölnu. Ni mi bilo žal, saj je Frankfurt gotovo zanimivejši in večna škoda bi bila, če bi se vozil po renski dolini ponoči.

Frankfurt, do pred 80 leti najvažnejše nemško mesto v trgovskem in političnem pogledu. Tu so stolovali vzhodno-frankovski kralji, sem so hodili nemški volilni knezi, da so si izvolili kralja in cesarja, kjer so ga tudi kronali, in tu se je še poslednjič zbral v letih 1848-49 nemški državni zbor. Danes slovi po največji avtomobilski industriji. Nekaj kilometrov iz mesta ob progi proti Kölnu so objekti Opelovih tovarn, ki zavzemajo neverjeten obseg. Velika prednost tega podjetja je v tem,

da je koncentrirano vse na istem mestu, dočim ima drugo največje tovrstno podjetje svoje obrate v razdaljah čez 300 km.

Že ponoči nudi mesto s 600.000 prebivalci vtis bogastva, pa ne draginje. Posebno industrija usnja je tu doma. Naslednje dopoldne sem si ogledal površno znameniti magistrat in nadškofijsko cerkev. Povzpeli se je bilo treba na 100 m visoki zvonik, če si hotel pregledati razsežnost mesta, ki je velikanska in znamenita po tem, da je do treh petin zasajena z gozdom. V daljavi se vidi velikanska Zeppelinova lopa, po mestu pa se dvigajo tako množestvilni zvoniki kot malokje. Pa tudi sinagoge je težko prešteti, saj ima mesto 17 odstotkov Judov. Tudi kolodvor je do nedavna slovel kot najlepši na svetu.

Popoldne se spet oprtam, da prebijem še zadnji del pota do Antwerpna, saj se mora človek pri tolikih znamenitostih in lepotah prav opominjati, da ne izgubi cilja potovanja izpred oči. Naslednje jutro je kongres. In če bi človek potoval v nebesa, pa bi pozabil na to, ko bi se vozil po renski dolini od Rüdesheima do Koblenza. Saj se začne že pri Mainzu, toda prvi del ni nič v primeru z nadaljnjo progo. Svetovali so mi, naj se za malenkostno doplačilo vsaj v tistem delu proge preselim na ladjo, pa kaj, ko ne moreš vsega. Kongres! (Se nadaljuje.)

Pravilnik

o zbiranju in uporabljanju podpornega sklada za onemoglost in starost.

V aprilu 1938 je izšel pravilnik o zbiranju in uporabljanju sklada za onemoglost in starost. O tem pravilniku smo deloma že pisali. Zato bomo sedaj dotični članek še izpopolnili.

Sredstva podpornega sklada.

V podporni sklad se odvaja prvih 5 poslovnih let 6 odstotkov na leto, drugih pet poslovnih let po 4 odstotke in nadaljnjih pet poslovnih let po 2 odstotka predpisanih prispevkov za onemoglost, starost in smrt.

Razen teh dohodkov more imeti sklad še druge dohodke: darila, volila in nepredvideni dohodki.

Podlaga za višino podpore za onemoglost in starost.

Podpore se določajo na podlagi zavarovanega letnega zaslužka zavarovane osebe v zadnjih treh koledarskih letih pred letom, v katerem se prijavi dotična oseba za podporo.

Če pa ni bila ta oseba v tem času zavarovana za bolezen niti 40 tednov, pa na podlagi zavarovanega letnega zaslužka v tistih zadnjih treh letih, v katerih je bila zavarovana vsaj 40 tednov. Seveda se pri tem ne more iti izpod 1. julija 1925.

Kako se izračuna zavarovani zaslužek v zadnjih treh letih?

Zavarovani letni zaslužek v zadnjih treh letih se dobi, da se seštejejo zavarovane mezde za vse tiste dni zaposlitve, ko je bila prizadeta oseba zavarovana v zadnjih treh letih pri SUZOR. Za vsak delovni dan, ko prosilec ni bil zavarovan, se doda zavarovana mezda III. meznega razreda (din 9.60).

Višina mesečnih podpor.

Mesečne podpore so tele:

Če znaša triletni zavarovani zaslužek:

1. več ko 36.000 dinarjev din 200
2. več ko 27.000 dinarjev din 160
3. več ko 18.000 dinarjev din 120
4. več ko 12.000 dinarjev din 80
5. manj ko 12.000 dinarjev din 60

Osebam, ki so bile po 1. juliju 1925 zavarovane več ko 500 tednov, se zvišajo navedene podpore za 50 odstotkov.

- Torej v primeru točke 1. din 300
v primeru točke 2. din 240
v primeru točke 3. din 180
v primeru točke 4. din 120
v primeru točke 5. din 90

Od teh podpor se pa odbije znesek neizplačane rente, ki jo prejema prosilec od SUZOR-a, bratovskih skladnic ali državnih prometnih naprav.

Osebam, ki živijo v skupnem gospodinjstvu, se določi podpora po njihovem skupnem zavarovanem zaslužku kot ena podpora.

Če so pa take osebe tako onemogle, da so stalno navezane na oskrbo in strežbo drugih oseb, se določi dvojna podpora ne po njihovem skupnem zavarovanem zaslužku, ampak po vsakem njihovem posameznem zavarovanem zaslužku.

Kaj je še treba vedeti o teh podporah?

1. Podpore se dovoljujejo v mejah sredstev podpornega sklada po sklepu SUZOR-a. Pri tem imajo prednost najpotrebnejši. **Pravne zahteve do podpore iz podpornega sklada pa ni.** Torej SUZOR ima v tem pogledu popolnoma proste roke.

2. Do dne 31. decembra 1943 bo priznaval SUZOR podpore samo začasno na leto dni in samo v tolikšnem znesku, kolikor dovoljujejo dohodki tega fonda.

3. Konec leta 1943 ugotovi SUZOR višino potrebnega glavničnega kritja za tiste podpore, ki bodo tedaj tekale.

Dalje ugotovi višino nerazdeljenih dohodkov do konca leta 1943. kakor tudi predvideno višino sredstev, ki jih more podporni sklad še pričakovati v letih 1944. do 1952. na podlagi 40% oziroma 2% predpisanih prispevkov za onemoglost, starost in smrt.

Če bodo ta sredstva zadoščala za potrebno kritje, določi SUZOR dotične podpore kot trajne rente za onemoglost ali starost.

Če bi pa ta sredstva ne zadostovala, izvrši SUZOR revizijo že podeljenih podpor, da bi dosegel znižanje števila uveljavljenih podpor. Če bi pa ne zadostovalo tudi to znižanje ali če ne bi hotel SUZOR preveč znižati števila uveljavljenih podpor, zniža za potrebni znesek višino podpor vsem uveljavljenim.

Če bi pa bila predvidena sredstva

Nameščenici

Občni zbor TBPĐ

V nedeljo dopoldne se je vršil v ljubljanski magistratni dvorani občni zbor TBPĐ. Prvič po novih pravilih zasedanjem delegatov. Na ta način so prišli do izraza želje ne samo ljubljancov, temveč tudi članov iz Celja, Maribora, Jesenic, Dravske doline, od povsod, kjer je kak industrijski center. Tudi novi ljudje so prišli, še nepoučeni o delu in namerah društva, prinesli pa so namesto tega življenje, ki je dalo občnemu zboru in prejšnji večer že delegatskemu sestanku dosti dela, da se je vse spravilo v približno enotnega življenjskega pulza zmožen organ.

Po obširnem predsednikovem poročilu in odobritvi računskega zaključka, o katerem bomo še pisali, so bile volitve, pri katerih je bil izvoljen v upravni odbor tovariš centralni blagajnik Velkavrh Franc, za predsednika pa Hartman Lojze.

Pri samostojnih predlogih in debati, ki je šla za tem, ali naj se dvigne članarina od dosedanjih 30 din na 35 in kako naj se tudi v Mariboru odpomne našim članom do ugodnejše zdravstvene oskrbe, društvu pa do procvita, smo čutili poleg skrbi za koristi strokovnih organizacij vendarle toliko smisla za skupen interes vsega članstva in s tem

društva, da smemo z največjim optimizmom gledati na ugoden in precejšen razmah društvenega dela in posega v naše zdravstvene razmere.

Uvideli smo nujno potrebo, da se razširi dosedanja šlajmarjeva dom od dosedanjih največ 30 na največ 95 postelj in da se čimprej ustvari slična ustanova tudi v Mariboru. Naravno je treba za to tudi žrtve, katere bo članstvo voljno priznati, čim bo spoznalo namere in načrte društva. Zato se je sklep o poviški članarine formuliral tako, da se bo to zgodilo šele po pristanku vseh organizacij. Za Maribor se je osnoval svet delegatov za njegovo področje, v katerem bodo pa mogle sodelovati tudi organizacije, ki v teh krajih nimajo delegatov TBPĐ.

Iz centrale

Nekaterim članom na deželi smo poslali položnice, po katerih nam gotovo nakažite zapadlo članarino. Svojim članom priporočamo, da pristopijo k drugi »Delavska tiskarna« in da vlagajo svoje prihranke v Prvo delavsko hranilnico in posojilnico na čekovni račun št. 14.487. Dalje še posebno priporočamo, da se prijavi za višje zavarovanje pri TBPĐ. Za podrobna pojasnila pišite na centralo. — Odbor.

Črna lista za delavce

Pogosto smo že opazili, da se marsikateri delavec drži smola, da ne more najti nikjer službe, če se je kakemu delodajalcu zameril. Tako je bilo doslej predvsem v stavbinski stroki, kjer je obstojala črna lista. Sedaj pa hočejo to črno listo še razširiti. »Glas delavca« je objavil 13. maja okrožnico Društva industrijcev in veletrgovcev, ki jo ponatiskujemo:

Društvo industrijcev in veletrgovcev

Strogo zaupno!

Okrožnica vsem p. n. društvenim članom, v roke gg. šefom.

Črna lista uslužbencev.

Društvo vodi v svojem informacijskem arhivu

Črna listo uslužbencev,

iz katere daje gg. članom podatke, kadar bi jih želeli dobiti.

Gre izključno za evidenco uslužbencev, ki so ali so hoteli svojega delodajalca materialno oškodovati, bodisi da so ga okradli ali si samovoljno prilastili oziroma pridržali vplačila, namenjena njemu (inkaso brez pooblastila), bodisi da so v zlohotnem namenu izdajali poslovne tajnosti (davčni ovrhu in drugo) ali uveljavljali po prekinitvi službenega razmerja prekomerne zahteve, na primer za nadure in mu s tem prizadejali ali hoteli prizadeti občutno materialno škodo.

Čeprav je naše uslužbenstvo v pretežni večini zanesljivo in korektno, je vendarle treba z vsemi razpoložljivimi sredstvi od nadaljnjega zaposlenja v obratih društvenih članov izločiti tisto prav neznanost število nezanesljivcev, katerih početje — ko je korektnih, poštenih in zanesljivih ljudi dovolj na razpolago — ni mogoče kvalificirati drugače, kakor z zločinom.

P. n. društveni člani se zato v njih lastnem interesu vabijo, da sporočijo imena takih uslužbencev podpisane tajništvu hkrati s konkretno navedbo dejanja, ki so ga zagrešili in ki jih diskvalificira za ponovno namestitev v dosedanjem ali sličnem službenem stoji.

sklada večja od potrebnega kritja, podeli SUZOR v mejah razpoložljivih sredstev nadaljnje podpore tistim prejšnjim prosilcem, ki sicer izpolnjujejo pogoje za podelitev podpor, katerih prošnja pa ni mogel upoštevati zaradi nezadostnih sredstev.

Ko bo vse to urejeno, bo sklad za onemoglost in starost ukinjen.

Do kdaj je treba vložiti prošnje za podporo.

Prošnje za podporo je treba vložiti do 1. julija 1938. Poznejše prijave se ne bodo upoštevale.

Osebe, ki spopolnijo pogoje za podelitev podpore šele po 1. septembru leta 1937., se morajo prijaviti v letu dni, odkar spolnjujejo pogoje.

stvu. O njih se vodi posebno stroga evidenca.

Podpisano tajništvo pa si dovoljuje vse gg. člane tudi opozoriti na umestnost, da si o vsakem kompetentu za kakršno koli namestitev »pisarniške moči, potnike, zastopnike, kvalificirane strokovne delavce itd.) pred namestitvijo preskrbe v društveni pisarni informacije. Društvena pisarna bo v takem primeru s pomočjo svojih zanesljivih in vseskozi objektivnih zaupnikov preskrbela neke podatke o strokovni sposobnosti, marljivosti in uporabnosti reflektanta, ampak tudi točen življenjski potek o ničem samem, kakor tudi o njegovih rodbinskih odnosih in zlasti tudi o tem, ali je bilo njegovo dotedanje službovanje v vsakem pogledu zanesljivo in korektno.

Razmeroma malenkostna informacijska pristojbina se bo vsakemu delodajalcu brez dvoma izplačala in si bo s prejetjo informacije že vnaprej na plačnem, koga namerava namestiti v svojem obratu in mu zaupati vpogled v njegovo poslovanje.

Gg. člani se v lastnem interesu ponovno vljudno vabijo, da uvažujejo ta poziv.

V Ljubljani, dne 15. marca 1938.

Tajništvo.

Državna oblast bi morala zavarovati delavstvo pred takim nezakonitim početjem. Delavstvo pa bo dalo najlepši odgovor s tem, da se bo še trdnje oklenilo svojih svobodnih organizacij, v katerih ima danes edino obrambo.

Vabilo na občni zbor

zadruge

Delavska tiskarna

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

ki se bo vršil v nedeljo 26. junija tega leta ob pol 10 dopoldne v prostorih JSZ na Miklošičevi cesti št. 22/I.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev letnega računskega zaključka za leto 1937.
4. Sprememba pravil.
5. Dopolnilne volitve načelstva.
6. Predlogi in sklepi.

Zadružnike vabimo, da se po možnosti občnega zbora udeležijo.

V smislu § 37. pravil se bo, ako ne bo navzočih desetina zadružnikov, vršil pol ure pozneje na istem kraju in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ob vsakem številu navzočih in zastopanih zadružnikov.

Ljubljana, dne 14. junija 1938.

Načelstvo.

Časopisi pišejo:

O Nemčiji...

Po francoskih listih posnemamo: Vse katoliške mladinske organizacije v Avstriji so bile razpuščene. Avstrijski vojak ne smejo biti več včlanjeni v verskih društvih, da bo ostala vojska nevtralna. Pred kratkim je v Nemčiji izšel ukaz, da morajo vsi evangeličanski pastirji priseči Führeju zvestobo. Zdaj poročajo verski listi, da je v Prusiji

O Španiji...

V Bernanosovi knjigi o Španiji beremo: »Danes je lahko reči, da je bila sveta inkvizicija samo politična organizacija v službi španskih kraljev. Če bi bil zagovarjal to trditve v 16. stoletju na glavni univerzi v Salamanci, bi me imeli za nevarnega človeka in morda bi me sežgali. Recimo, da se današnja »križarska vojna« ponesreči. V bodoči cerkveni zgodovini boste brali, da je bilo skupno pismo španskih škofov samo izbruh njihove gorečnosti, obžalovanja vredna nespretnost, ki nikakor ni zvezana z načeli.«

O Češkoslovaški...

»SLOVENE« in »JUTRO« se prerekata o taborih Hlinkove in Hodževe stranke v Bratislavi. Kdo ima prav? Brali smo resne češke in slovaške liste, vendar ne navajajo niti »Jutrovih« niti »Slovenčevih« številk. Poudarjajo le, da sta bili obe zborovanji manifestaciji za češkoslovaško republiko. Da je »Jutro« svoje trditve izbralo še tako, da je pokopalo Slovake in jih utopilo v »češkoslovaštvo«, se nihče ne čudi. Saj poznamo »Jutrovo« stališče do slovenstva.

O daljnem Vzhodu...

Zveza katoliških vseučiliških profesorjev je poslala sv. očetu sledečo brzojavko: »Japonski napad na Kitajsko nasprotuje človečnosti in pravičnosti. Brez usmiljenja obstreljujejo misijone, cerkve in prebivalstvo, pobijajo misijonarje. V Kantonu so ubili in ranili čez 5000 ljudi. Svetovno mnenje obsoja tako barbarstvo. Kličemo Vašo Svetost na pomoč kot branilca pravice in kulture.«

O mednarodnem položaju...

»PRAGER PRESSE« prinaša sestavek slavnega publicista Wickhama Steeda o Veliki Britaniji in Srednji Evropi, v katerem pravi: »Brez poveljevanja lahko rečemo, da se je Velika Britanija zavedela pomena Srednje Evrope. Pred letom dni tega ni bilo mogoče trditi. Preokret je povzročila Nemčija. Začel se je že pred okupacijo Avstrije, potem pa je zelo naglo napredoval... Verjetno, da ne rečemo, samo po sebi umetno je, da bi vodil napad na Češkoslovaško v splošno evropsko vojno, v katero bi se morala zaplesti tudi Velika Britanija... Britansko ljudstvo razume, da češkoslovaška vlada lahko gre do nekih mej in nič dalje... Vsak Britanec, ki ve, za kaj gre v Srednji Evropi, je prepričan, da je najboljša jamstvo evropskega in britanskega ljudstva v neizvajoči trdnosti in neupogljivosti odločnosti češkoslovaškega ljudstva, ki hoče braniti, kar mu je zapustil njegov predsednik Osvoboditelj.«

O Kataloncih...

»ABC«, frankistično glasilo iz Seville, piše: »Neštetokrat smo pozivali Katalonce, ki uživajo gostoljubnost v naših krajih, naj vsaj za ta čas nehajo s sramotnim in izzivajočim uporabljanjem svojega narečja, ki ga je danes v nacionalni Španiji nevarno uporabljati v javnosti. Ko se obračamo na Katalonce, ki nosijo znamenja nacionalne Španije na prsih in ki vedno uporabljajo enotni španski jezik, kadar se obračajo s prošnjami na urade — jih opominjamo, da danes branijo življenje in prednost katalonščine in protišpanske Katalonije. Zato naj jih ničesar ne združuje s temi sovražniki Španije!«

O Judih...

Francoski listi poročajo, da je izšla knjiga L. Herscha, univ. profesorja v Ženevi »O hudodelcih pri Judih«. Pisec primerja kriminalnost judovskih in nejudovskih prebivalcev Poljske (kjer je čez 3 milijone Judov). S statistikami je dokazano, da je med Judi mnogo manj hudodelstev in med temi mnogo manjša, kot pa pri ostalih prebivalcih. To dejstvo je mikavno glede na dokazovanje pritijskih gromovnikov.

Po naših krajih

Ljubno

Dne 19. junija se bo vršil ob 2 popoldne v gostilni Mecenovič v Radmirju občni zbor strokovne organizacije zagorjev za gornjo Savinjsko dolino. Pozivamo vse zavedne člane, da se udeležijo zborovanja in da povabijo tudi še neorganizirane tovariše. Organizacija nam bo priporila izvajanje socialne zakonodaje tudi za nas. Pravico imamo do večje dnevne plače ob manjurnem delu, ker tudi za nas velja zakon o minimalnih mezdah in zaščiti delavcev. Naj se vsak izmed nas resno zaveda, da je član delavske organizacije, ker edino v zvestobi si bomo priborili sto in sto let teptane naše pravice.

Tovariši, ne ustrašimo se nobenih groženj, ampak vsak naj resno odgovori, da imamo delavske zakone in pravice, ki nam jih ne priznavajo, ki si jih bomo pa z organizacijo priborili. Zato pridite vsi 19. t. m. na naše zborovanje. Iz Ljubljane bo prišel tudi zastopnik strokovne zveze. Slišali bomo, kakšne so naše pravice, ki jih lahko po zakonu terjamo od svojih gospodarjev. Vedeti moramo, da samo stokanje ne bo nič pomagalo, ampak korajža in zupanje v organizacijo. Za vse velja ključ: Prebudi se ti ubogi trpin, odpri svoje oči in spoznal boš svoje siromašno stanje ter boš rade volje pristopil v našo delavsko organizacijo. Vabimo tudi tovariše iz Nazarij, da se udeležijo tega občnega zbora.

Trbovlje

Poziv članstvu naše rudarske skupine. Naša bratovska skupina v Zagorju bo razvila in blagoslovila svoj prapor dne 16. julija tega leta. K temu slavlju pozivamo naše članstvo, da gremo ta dan vsi v Zagorje in skupno manifestiramo za idejo krščanskega socializma. Pozivamo obenem člane, da gredo na agitacijo k našim prijateljem in jih ta dan popeljejo v Zagorje. Ta prapor naj bo simbol velikih borb rudarskega delavstva, včlanjenega v JSZ. Naj bo pa tudi priznanje zagorski skupini, katera je prva pristopila k velikemu delu za procvit in zmago poštenja med rudarji. Pomagajmo, da vseskozi uresničimo delo velikega borca za delavske pravice Janeza Evangelista Kreka. To priznanje in simbol bo nosil kot prvi med rudarji zagorski prapor.

Članski sestanek strokovne skupine rudarjev bo v ponedeljek 20. t. m. ob 5 popoldne v prostoru tajništva. Na sestanku bo razgovor o udeležbi pri blagoslovitvi zagorskega prapora. Naj nihče ne manjka!

Vič-Brdo

Tudi delavstvo iz opekarne »Opeka« na Viču se je začelo zavedati, stopilo je na prste ter pogledalo čez plote k sosedom, kako so si oni izboljšali svoj položaj s pomočjo svoje disciplinirane sloge in organizacije JSZ. Velika udeležba članov na sestanku, ki se je vršil 2. junija, in jasne besede tov. Pestotnika nam je v največje poročilo, da pridemo le na ta način do boljšega kruha. Želeli bi, da bi še ostala desetina omahljivcev stopila v naše vrste in podprla delavsko skupnost.

Nedavno se je poročil naš član tov. Sever Valentin s gđ. Vidmar Jožefo. Vsi člani jima želimo mnogo sreče in božjega blagoslova!

Zagorje

Zagorje. Za nedeljo 19. junija sklicuje skupina rudarjev redni članski sestanek ob 9 dopoldne v dvorani Zadrúžnega doma. Sestanek je zelo važen in je želeli, da se ga udeležijo celotno

Delavska PRAVICA
GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi po ceniku — Telefonski št. 4948. — Številka čekovnega računa 14.900. Posamezna številka stane 1 din. — Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za celo leto 40 din. Naročnina za tuje države na mesec 7 din, na leto pa 70 din. Odgovorni urednik Peter Lombardo, Ljubljana. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečko Žumer, Ljubljana. — Tiskalna Zadrúžna tiskarna, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 17 (Maks Blejec)

članstvo skupine. Na sestanku se bo poročalo o zasedanju skupščine glavne bratovske skladnice. Dalje o centralnem občnem zboru in o razviti prapora, torej o naši prireditvi. Poročilo bo važno in upamo, da se bo članstvo tega zavedalo in se udeležilo polnoštevno.

Gradbeno delavstvo

Ljubljana. V nedeljo 19. t. m. se bo vršil ob pol 9 dopoldne v pisarni Jugoslovanske strokovne zveze na Miklošičevi cesti št. 22 občni zbor naše skupine. Udeležba je za vse člane obvezna.

Viničarji

Ljutomer. Občni zbor Viničarske kreditne zadruge se bo vršil 26. junija tega leta ob 9 dopoldne v prostorih SZV v Ljutomeru št. 24. Dnevni red je običajen. Vabimo vse člane Viničarske kreditne zadruge, da se občnega zbora gotovo udeležijo. Ako se nad polovico članov občnega zbora ne udeležijo ob napovedanem času, se čez pol ure vrši drug občni zbor ob vsakem številu. Torej pridite gotovo. Vljudno vas vabi načelstvo VKZ.

Strokovne zveze

V nedeljo 12. junija popoldne ob 2 so se vršili v Delavski zbornici občni zbori vseh strokovnih zvez. Zastopniki posameznih strokovnih zvez obravnavali svoja strokovna vprašanja ter si izvolili nove odbore. O tem bomo pa poročali prihodnjič.

Dekletom!

Ali se ti ne zdi, da se v tovarni med dekletji tako tiho, čisto tiho, a tako hitro in uspešno širi nekrščansko mišljenje? Da, opazila si to! Začutila si ta nevaren vpliv pri sebi in pri svoji tovarišici. Želiš se utrditi v svojih krščanskih načelih in že si začutila potrebo po skupnem zborovanju vseh deklet, ki bi rade krščansko živeli in skrbele tudi za krščansko življenje svojih tovarišic. Zato boš prišla na naš veliki skupni I. tabor vseh slovenskih katoliških deklet 24. julija na Brezjah.

Prva delavska hranilnica in posojilnica

R. Z. Z. O. Z., v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22

sprejema nove hranilne vloge in jih obrestuje od 3—4% daje kratkoročna posojila pod ugodnimi pogoji

Delavci, delavke, poslužujte se svojega denarnega zavoda!

Walter Briesley

Brezposelni

»Jaz pa bi rekel, da ne. Mislim, da nas imajo še za ljudi. Živalim v zoološkem vrtu dajejo prav toliko hrane in prav toliko svobode, a lahko rečemo, da mi nismo živali. Mi imamo nekaj pravic, ki so nam znane. In cele vrste ljudi, ki imajo moč, bi nam rade pomagale, oziroma bi nas, boljše rečeno, rešile človeške oblasti, če bi se mi pritožili.«

»Jaz pa tega ne verjamem. Dokler boste vi moški zadovoljni s tem, kar vam milostno naklonijo, se ne bodo zgenili, ampak bodo razdeljevali milodare. Videli pa bodo tudi, da sleherni mesec o vsem natančno poročate in da vam obrazi niso vedri in srčni. Me ženske pa lahko kažemo svoj istiniti obraz. Vedno se moramo držati prihuljeno in postrani iz strahu, da ne bi vznemirili istinite ljudi, ki plačujejo, da se svet vrti. Tudi vi moški imate takšne misli in čustva, vem, da jih imate. Toda vi ste prisiljeni, da greste med ljudi, ker bi drugače ne dobili denarja.« Dvignila se je s stola in stopila k oknu. Bila je zagrenjena. En dan ali kaj takega, preden je prišel uradnik, in eno uro ali dve potem, ko je odšel, je bila vedno taka. »Ti, če le moreš, se nikoli ne prikažeš na cesti, kadar gredo rudarji z dela. Ne, ker bi bil len ali ker bi te bilo sram. Sam praviš, da te ni sram, in vem, da nisi lenuh. Kaj pa naj bi bilo potem?«

»Kako naj jaz vem? Sram me ni zato, ker vem, da ni moja krivda, da sem brez posla, toda rajši ne vidim ljudi. Ne muči me to, če me vidijo, kakor misliš ti. Ne. Jaz sem prav tako človek, kakor vsakdo izmed njih. Vendar pa se zdi, kakor da bi bili mi na nižji stopnji,

Radomeljski opekarji

Delavci opekarne Pavlin in Šraj v Radomljah so se že predlanskim organizirali in po organizaciji dosegli za takrat primerne plače. Niso pa bile te plače zadostne tudi za letos, ker je draginja zelo narasla. Zato so že pred pričetkom polnega obratovanja predložili podjetju zahtevo za primerno zvišanje plač.

Ker se je letos zaradi spomladanskega mraza delo začelo zelo pozno, je podjetje odlašalo s povišanjem plač, da vidi, kakšno bo stanje konjunktura. Medtem je nastal spor zaradi prestavitve nekega delavca k drugemu delu in tako se je vršila dne 1. junija razprava na okrajnem glavarstvu v Kamniku.

Podjetje je že v soboto pred razpravo zvišalo plače. Povišek pa ni odgovarjal delavskim zahtevam. Na razpravi so delavski zastopniki vprašanje prestavitve omenjenega delavca odložili, zahtevali so pa, da podjetje sprej-

me predlagani povišek plač. Podjetnika sta izjavila pripravljenost sprejeti zahteve v celoti in tudi nove delavce plačati po 3.90 na uro, če se organizirajo tudi opekarji v Mengšu in Vodichah, kjer so delavci plačani po 2.75 din na uro. Pri tej razliki plač pa konkurenca omenjenih opekarn onemogoča sprejetje vseh delavskih zahtev. Sporazum se je potem dosegel na ta način, da je sedem novih delavcev dobilo mesto 3.50 le 3.35 din, torej 15 par na uro manj kakor smo zahtevali. V ostalem so bile pa delavske zahteve sprejete. Doseženi povišek je od 25 do 50 par na uro. V podjetju je zaposlenih 34 delavcev in znašajo plače: moški 3.75, 3.50 in 3.35 din, ženske 2.75 in 2.50 din na uro. Za akordna dela so bili v celoti sprejeti predlagani poviški.

Tovariši, sedaj pa zdramimo delavce mengiške in vodiške opekarne in bomo tudi v Radomljah dosegli ponovno izboljšanje plač.

Iz centrale

Člani, kateri še nimajo naših znakov, naj se prijavijo pri svojih odbornikih, da jih jim preskrbijo. Zavedni člani nosijo znak!

Zaupniki Delavske tiskarne naj takoj pošljejo pristopne izjave in kasirani denar. Nekateri zaupniki se svoje dolžnosti prav dobro zavedajo in so v rednih stikih z zadrugo. V bližnji bodočnosti moramo pridobiti vsaj 500 zadružnikov za našo tiskarno! Na delo!

Ne pozabite vlagati svojih prihrankov v »Prvo delavsko hranilnico in posojilnico«. Najzavednejši tovariši so to dolžnost že izpolnili in bodo gotovo še nadalje skrbeli, da bodo tudi drugi storili prav tako! Naša denarna zadruga daje tudi kratkoročna posojila v manjših zneskih in na varna mesta. Seveda pa imajo in bodo imeli tudi v prihodnje prednost pri posojilih tisti, ki imajo tudi vloge pri naši hranilnici! Na delo za delavsko zadružništvo!

Kolo lahko kupiš povsod!
Dobro, trpežno in kvalitetno
pa le na Jesenicah v trgovini
KRAŠOVEC
Tam je največja zaloga koles na Gorenjskem — Pridite in prepričajte se!

Ivan Kozole

Dne 7. maja je v vasi Levce pri Rimskih toplicah nenadoma umrl Ivan Kozole. Nam je znan iz povojnih let, ker je deloval v naši organizaciji v Rajhenburgu. Zaradi svojih načel je bil preganjan ter je zgubil kruh. Odsel je v Holandijo ter bil tam do gospodarske krize, nakar se je vrnil v domovino. Bil je vedno dosleden ter zato priljubljen pri svojih bivših tovariših. Naj v miru počiva!

Nova nevarnostna tabela

Minister za socialno politiko je izdal naredbo, s katero se uvaja nova uvrstitev obratov v nevarnostne razrede in nevarnostne odstotke. V naredbi je naveden tudi natančen seznam obratov. Obrati so razdeljeni v posamezne skupine, pri vsakem obratu je naveden obenem tudi nevarnostni razred.

Naredba obsega precej novosti. Prej je bilo nevarnostnih razredov 14, sedaj pa 9. Pri precejšnjem številu obratov so nevarnostni razredi zvišani, pri nekaterih pa tudi znižani, vendar bo pa končni efekt na podlagi nove naredbe za SUZOR ugodnejši.

V naredbi je novo tudi to, da uvaja obrate izven skupin. V te skupine spadajo obrati, ki niso zavezani prijavljati posla v smislu § 9770, in ki nimajo prevoza z živalsko ali motorno silo.

Izven skupine so tudi nameščenci, ki so zavarovani pri privatnih društvenih blagajnah.

Naredba sama je že stopila v veljavo, dočim bo nevarnostna tabela sama 1. julija 1938.

nego ti ljudje, ki hodijo na delo in si služijo pošten denar ter prihajajo domov v hišo, ki jo lahko imenujejo svoj dom, kjer se nihče ne vmešava v njih posle in v to, kar so si sami prislužili.«

»Na nižji stopnji smo nego ni. In dokler se ne povzpemo spet na isto stopnjo z njimi, si bom zakrivala obraz, kolikor bom mogla. Če tebe ni, mene pa je sram svojega položaja. Reveži smo — in nič drugega. In tisti možak ti pride jutri, se zavalji na stol in poroča: »Pojdi po najemninsko knjigo«, »Pojdite po zadrúžno knjižico«, »Pojdite po zavarovalne police«, »Pojdite po izkaznico za bolniško blagajno«. Zadrúžna knjižica,« se je porogljivo zasmejala, »zadrúžna knjižica! Dva funta sta še v njej.« Jela je hitreje govoriti. »Še dva funta imava. Dva funta in štiri penije moraš pustiti notri, ali menda ne? Seveda, če ti zadruga vsega skupaj ne odtegne. To se pa ne sme zgoditi. Divjende so naše. Še dveh funtov nimava. In jaz ne morem gledati, da bi spravila v žep denar, ki ga tako dolgo štediva. Kaj, če kdo izmed nas za en teden ali dva zboli? Upajmo, da se to ne bo zgodilo. Teh dveh funtov pa ne dam zlepa, šele če se nam pripeti kaj nenadnega in brezupnega.«

»Ne govori tako bedasto, Ivanka. Nihče ne bi bil mogel bolje razumeti našega položaja kakor ti. Ti zaslúžiš, da bi se ti bolje godilo. Pa tudi Janko.« Nena doma ji je bil glas polnejši in ognjevitější, malo obupan. »O, jaz bi delal dvanaest ur na dan za dva funta na teden, če bi le mogel dobiti delo. Gospodje naj bi se zavedali, da je že to dovolj hudo, če smo brez posla, ne pa da pošiljajo nad nas naše tovariše kot ogleduhe, ki naj izvohajo, ali je pri nas vse v redu ali ne. Svoje uradnike pošiljajo okrog: to je tisto. Ne zaupajo nam.«

(Nadaljevanje prihodnjé)